

Posvetovanje o avtomatizaciji

V dneh 10. in 11. januarja 1980 je bilo v naši delovni organizaciji organizirano posvetovanje, ki je bilo namenjeno avtomatizaciji v industriji. Točen naslov posvetovanja je bil »Avtomatizacija strege in montaže«. To pomeni, da so se obravnavali problemi avtomatizacije proizvodnih in montažnih procesov, in sicer načini reševanja takih problemov kot tudi oprema, ki je za take primere potrebna.

Osnova za to posvetovanje je bila dana že na 5. seminarju o avtomatizaciji strege v industriji, ki je bil organiziran v lanskem letu na strojni fakulteti v Ljubljani. Še bolj interesanten kot sam seminar je bil kasnejši razgovor »za okroglo mizo«, ki je navrgel kup problemov s tega področja. Osnovna ugotovitev je bila, da prav gotovo naša industrija elementov in sistemov avtomatizacije še ni ne tehnično kot tudi ne kapacitativno sposobna zadovoljiti vseh potreb v SR Sloveniji, pa tudi stanje v jugoslovanskem merilu ni dosti boljše. Velja pa zelo važna ugotovitev, da je bilo to posvetovanje kot tudi predhodni seminarji organizirani v tesnem sodelovanju s Fakulteto za strojništvo v Ljubljani in posameznimi delovnimi organizacijami. Posamezne naloge s tega področja pa sofinancira tudi Raziskovalna skupnost Slovenije. Svoj delež na tem področju je prevzela tudi Gospodarska zbornica Slovenije z akcijami na področju izobraževanja ustreznih kadrov kot tudi z akcijami povpraševanje avtomatizacije v naši industriji. S poznavanjem vseh teh prizadevanj lahko ugotovimo edinstveno povezovanje med znanstvenimi in vzgojnimi institucijami ter združenim delom, gospodarsko zbornico in raziskovalno skupnostjo.

Organizator posvetovanja v Verigi je bila naša delovna organizacija, strokovno vodstvo pa so prevzeli najvidnejši strokovnjaki s tega področja na Fakulteti za strojništvo v Ljubljani. Vabljeni so bile delovne organizacije, ki proizvajajo in uporabljajo elemente in sisteme avtomatizacije v industriji. Najvidnejši predstavniki prvih so bili prav gotovo Klavdivar, Iskra avtomatika ter Veriga — TOZD TIO, predstavniki drugih pa so bili naslednji. Železarna Ravne, Železarna Jesenice, Eta Cerklje, Iskra Avtoelektrika Nova Gorica, Iskra Avtoelektrika Tolmin, Iskra Orodjarna

Ljubljana, Iskra Elektromehnika Kranj, Metalflex Tolmin, SIP Šempeter, Prvomajska Raša, Alples Železniki. Na programu posvetovanja so bile različne teme, ki so obravnavale področja razvojnih smeri, specifičnih problemov in programskih izhodišč avtomatizacije proizvodnih procesov.

Sama razprava na referate je pokazala izredno velik interes za to področje, pa tudi nekatere zelo velike pomanjkljivosti. Predlogi za nadaljnji razvoj področja avtomatizacije so bili strnjeni v naslednjih sklepih:

— V okviru Gospodarske zbornice Slovenije naj se imenuje posebna delovna skupina iz predstavnikov proizvajalcev in uporabnikov elementov ter sistemov avtomatizacije, ki naj bi usklajevala sedanje in perspektivne programe proizvajalcev v okviru SRS, SFRJ in v mednarodni delitvi dela.

— Dokončno je potrebno rešiti sistem izobraževanja in vzgoje kadrov za področje avtomatizacije.

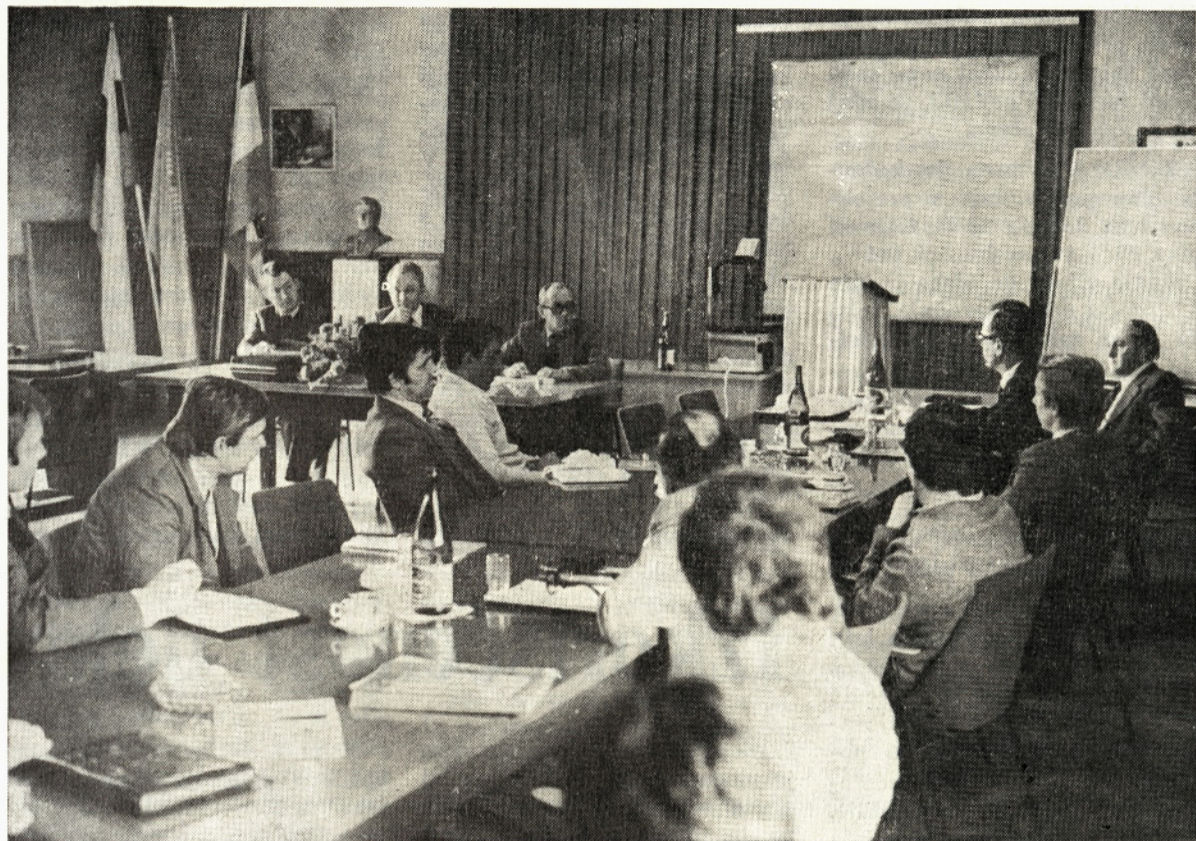
— Oblikovati je potrebno efektiven informacijski sistem, ki bo vse proizvajalce in uporabnike redno obveščal o novostih in potrebah na področju avtomatizacije.

— Izdelati in vpeljati je potrebno sistem unifikacije opreme na področju avtomatizacije v industriji, kamor prištevamo predvsem elemente in sisteme fluidne tehnike in elektro-elektronske tehnike.

— Priporočiti vsem organizacijam združenega dela v Sloveniji, da si organizirajo posebne oddelke, ki bodo skrbeli za avtomatizacijo strege in montaže.

— V letu 1980 je potrebno organizirati seminar, ki bo obravnaval širšo problematiko s področja avtomatizacije, in to za proizvajalce opreme kot tudi za uporabnike.

Po končanem posvetovanju je bil tudi podpis samoupravnega sporazuma o medsebojnem dolgoročnem sodelovanju na raziskovalnem, strokovno-tehničnem in izobraževalnem področju med Fakulteto za strojništvo iz Ljubljane in SŽ Verigo Lesce, ki v osnovi še ne prinaša za nas nobenih finančnih obveznosti. Iz tega pa izvirajo namenske pogodbe iz avtomatizacije strege in obdelovalnosti materialov, katerih financiranje pa je že zajeto v

gospodarskem načrtu za leto 1980, polovico financiranja pa prevzame Raziskovalna skupnost Slovenije. Naši delovni organizaciji bodo tako dostopni vse dosežki z navedenega področja, do katerih bodo prišle vse podpisnice sporazuma skupaj z našo najvišjo znanstveno institucijo v Sloveniji Fakulteto za strojništvo iz Ljubljane.

Prepričani lahko trdimo, da je to že eden od učinkovitih informacijskih sistemov s področja avtomatizacije. Pomen pričetka takega načina dela pa nam dajejo tudi imena podpisnikov, saj so ta sporazum podpisali dekan Fakultete za stroj-

ništvo profesor dr. ing. Viktor Prosenč in nosilec naloge docent dr. ing. Roman Seljak.

V končni fazi pa ni odveč, da si osvetlimo pomen takega dejanja z naše strani. Postavljalo se je osnovno vprašanje, kakšne koristi bo imela naša delovna organizacija s pristopom k skupini za avtomatizacijo strege in montaže? Mirno lahko trdimo, da je koristnost dvojna, saj z našimi specifičnimi proizvodnjami nastopamo kot proizvajalci in uporabniki opreme. Ni odveč ponovno omeniti naše težnje v proizvodnji verig, odkovkov in vijakov po avtomatizaciji zaradi pomanj-

kanja delovne sile in seveda zaradi racionalizacije in pocenitve proizvodnje in s tem v uspešno vključevanje v mednarodno delitev dela.

Po drugi strani pa za nas proizvajalec pomeni to združevanje z efektivnim sistemom informiranja najboljšo reklamo za prodajo tovrstne opreme.

S podpisom sporazuma in organizacijo posvetovanja smo šele na pričetku velikih sprememb, čaka nas torej še veliko dela, ki bo izredno težko, saj bomo morali biti mi tisti, ki bomo presajali dosežke znanosti v prakso.

Pavel Noč

Kako do večjega dohodka

Vsako leto z gospodarskim načrtom predvidimo tudi dohodek. Kolikor je točnejše predvidevanje, manj je odstopanja od začrtane smeri.

Ker pa vemo, da se dohodek ne ustvarja sam, ampak da s tem prispevamo vsi svoj delež, je toliko bolj važno, če smo vsak na svojem delovnem mestu resnično ustvarili z načrtom odmerjeni del dohodka.

Z ustavo so zajamčene pravice, obveznosti in odgovornosti glede razpolaganja, uporabe in upravljanja z družbenimi sredstvi. To pa z drugo besedo pomeni, da vsa proizvodna sredstva, s katerimi razpolagamo, tudi maksimalno izkoriščamo, njihovo zmogljivost pa redno, pravočasno in kvalitetno vzdržujemo. Pazimo na urejenost delovnega mesta in okolice. Spoštujemo samoupravne

akte, ki smo jih sami sprejeli in ki urejajo naše odnose znotraj kolektiva.

Vse to pa vedno in v vsakem trenutku ne izvajamo, ker se vedno ne obnašamo kot proizvajalci in samoupravljalci v eni osebi. Smo radi dobri samoupravljalci, s tem da imamo to vsepovsod zapisano, ko pa je treba isto speljati v življenje kot proizvajalec, dostikrat najdemo preprost izgovor, da takrat, ko se je ta ali oni samoupravni akt sprejemal, nismo bili navzoči in tako nismo obvezni za njegovo izvajanje.

Enkrat za vselej nam bo moralo biti jasno, če hočemo boljši in lepši jutri, bomo morali že danes razčistiti z določenimi načeli, ki v sedanjem trenutku niso sprejemljiva:

— nespoštovanje predpisane tehnološke dokumentacije;

— nedosledno izvrševanje sprejetih nalog;

— na katerih mestih malomarno in površno opravljanje delovnih obveznosti;

— nečloveški odnos do sodelavcev, do podrejenih in do predpostavljenih;

— slabo izkoriščanje surovin in

— nepravilen odnos do orodja in strojev.

Vse to nam narekuje, da moramo vse napake hitro odpraviti, proizvodnjo spraviti v normalne okvire ter tržišču pravočasno in kvalitetno nuditi zahtevano blago iz našega proizvodnega programa.

Če bomo uresničili zastavljene cilje znotraj kolektiva, bo naš jutrišnji dan vedrejši tudi v privatnem življenju.

A. C.

Poslovni rezultati preteklega leta

V januarju so nam v glavnem že poznani poslovni rezultati preteklega leta, saj na vseh nivojih ocenjujemo svoje delo in pa uspehe. Čez en mesec bomo o teh rezultatih ter delitvi dohodka in čistega dohodka odločali pri sprejemanju zaključnega računa. Takrat nam bodo znani natančni podatki, za zdaj pa dajemo le oceno.

TOZD Vijakarna je kosovni plan proizvodnje v preteklem letu dosegla 98 %, težinski plan 96 % in vrednostni 104 %. Prodaja vijaknega blaga je bila 8 % večja od proizvodnje, tako da so se zaloge gotovih izdelkov znatno zmanjšale. Plan realizacije je presežen vrednostno kar 6 %. Tudi prodajne cene so bile realizirane višje kot smo predvideli. K dobrim rezultatom je prispevala tudi decembrska proizvodnja, saj so s 325 tonami presegle plan 10 %.

TOZD verigarna je s proizvodnjo 4.312 ton v preteklem letu dosegla količinski plan 100 %, vrednostni plan pa je presegle 9 %. Tudi podatki o izpolnjevanju prodajnega plana so podobni. Tu ni bistvenih odstopanj proizvodnje od prodaje. Decembrska proizvodnja je bila večja od planirane in večja od prodaje, tako da imajo zaloge gotovih izdelkov v TOZD verigarna tendenco porasta.

Tudi v TOZD sidrne verige so količinski plan proizvodnje v preteklem letu dosegli, vrednostno pa zaostajajo, kar je posledica odstopanj dejanskega asortimenta od planiranega. Ni nam uspelo izdelati kvalitetnejših verig v planiranem obsegu, kar je posledica zamud pri realizaciji investicijskega programa. Realizacija na eksternem trgu je zaostajala 7 %, na internem je večja od planirane in je tako celotni prihodek TOZD sidrne verige večji od predvidenega. Zaradi velikega porasta materialnih stroškov v preteklem letu pa poslovni uspeh ni najbolj ugoden.

TOZD kovačnica je planske obvezosti za eksterni trg prese-

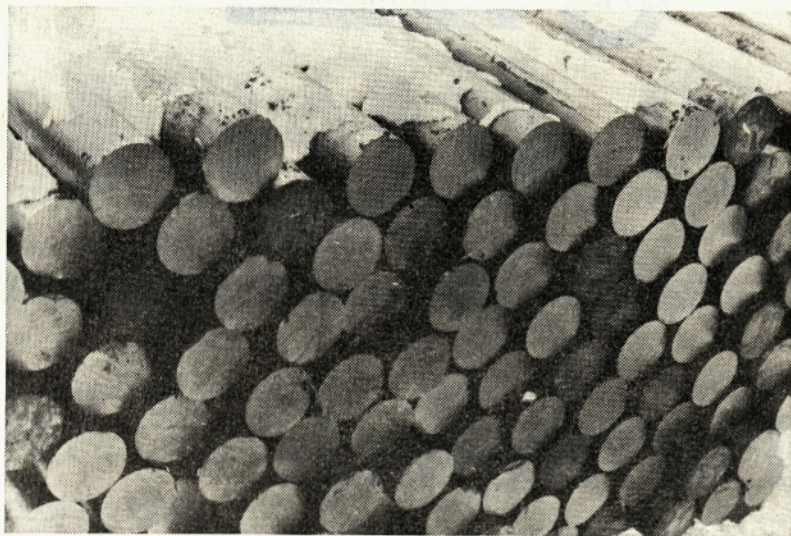
gla količinsko 8 %, vrednostna proizvodnja pa delno zaostaja. Na internem trgu je razmerje obratno. Realizacija na eksternem trgu pa je 12 % večja od plana po količini in 8 % vrednostno, kar kaže na 59 ton zmanjšanje zalog gotovih izdelkov. Celotni prihodek je večji od predvidenega 9 %, kar je seveda uspešno, če ne bi bili istočasno preseženi tudi stroški. V decembru so prodali 160 ton izdelkov na eksternem trgu in s tem presegle vrednostni plan 19 %, kar kaže tudi na ugodno realizirano prodajno ceno, ki je odvisna od strukture asortimenta. V kovaških izdelkih je vložena znaten del obdelave in v tem je razlika od proizvodnje vijakov in verig, kjer je dosežena prodajna cena nižja.

TOZD orodjarna letnega plana proizvodnje in prodaje ni

dosegla, čeprav je bila decembrska proizvodnja največja v letu 1979. O vzrokih smo že med letom dosti pisali in jih ne bi ponavljali. Seveda je naš skupen interes večja proizvodnja orodja, kar smo že opredelili v investicijskem programu izgradnje nove orodjarne.

TOZD vzdrževanje je s svojo prodajo v decembru močno presegle plan in tako je tudi letni plan presežen 23 %. S tem pa morajo proizvodni TOZD iz materialnih stroškov plačati večji delež za opravljene storitve vzdrževanja.

TOZD TIO je proizvodni in prodajni plan presegle v decembru, pa tudi letni podatki kažejo isto stanje. Kljub temu poslovni uspeh ni zadovoljiv, saj TIO nosi že nekatere stroške v zvezi z investicijo, za ka-

tere se nismo dogovorili o pokrivanju ostalih temeljnih organizacij, na primer obresti od kreditov.

Podatki za delovno organizacijo kot celoto kažejo na to, da smo letni plan realizacije presegle in to na domačem trgu, medtem ko je izvoz zaostal za 8 %. Izvozili smo 15 % celotne proizvodnje, za letošnje leto pa predvidevamo 17 %. Količinski plan proizvodnje je izpolnjen

100 %, realizacije pa 104 %, kar kaže na zmanjšanje zalog.

Poprečno število zaposlenih je bilo lani 1.342, kar je 0,2 % več kot v letu 1978 in 4 % pod planom. Ob koncu decembra je bilo 6 zaposlenih manj kot na začetku leta.

Tu je navedenih le nekaj podatkov. Natančneje bomo razpravljali o poslovnih rezultatih na zborih delavcev v februarju.

M. K.

Izkoriščenost delovnega časa

Izkoriščenost delovnega časa je gledano celostno le eden od činiteljev produktivnosti, leta pa se odraža v bolj ali manj uspešnem gospodarjenju. V našem gospodarstvu se v zadnjem času vse pogosteje kažejo znaki slabega gospodarjenja. In če smo malo prej ugotovili, da je produktivnost činitelj uspešnosti gospodarjenja in da je izkoriščenost delovnega časa v tesni zvezi s produktivnostjo ter s tem uspešnostjo gospodarjenja je smotno, da se s tem problemom tudi nekoliko bližje seznanimo.

Izkoriščenost delovnega časa lahko proučimo z dveh zornih kotov:

— proučevanje same prisotnosti na delu, oziroma realizacija dejanskega zakonskega fonda ur — torej ali smo na delu 8 ur ali manj;

— proučevanje intenzivnosti dela znotraj osmih ur obvezne prisotnosti na delu — torej koliko v osmih urah dejansko napravimo.

V prvi del te problematike spadajo vprašanja neopravičene odsotnosti, navidezne opravičene odsotnosti in bolniških izostankov.

Natančnih podatkov o neopravičenih izostankih v naši delovni organizaciji nimamo. Zroblematika je zlasti dokaj zabrisana zaradi neenotnih meril vseh nadrejenih pri presojanju in opravičevanju tovrstnih izostankov. Veliko neopravičenih izostankov se namreč nadoknadno pokrije z letnimi dopusti. Kljub temu pa lahko iz nekaterih regijskih podatkov sklepamo, da tudi pri nas tako zgubimo med 0,5 % in 1 % delovnih ur, kar za gorenjsko regijo pomeni 150.000 delovnih ur, za našo delovno organizacijo pa pomeni, da imamo samo za pokrivanje »plavih« zaposlenih najmanj 10 delavcev.

Med delavci, ki delajo v dopoldanski izmeni, beležimo izredno veliko število opravičenih — službenih izhodov. Teh izhodov je v naši delovni organizaciji dnevno 30—40, oziroma letno 1 % vseh opravljenih delovnih ur, kar zopet pomeni, da imamo le za kritje službenih izhodov zaposlenih 14 delavcev. Nedvomno lahko ugotovimo, da bi bilo mogoče tudi te izhode znižati vsaj za polovico. Število tovrstnih izhodov bi bilo vsekakor nižje, če bi vse storitvene organizacije, upravni organi vpeljali dopoldansko dežurstvo. S tem v zvezi je zanimiv podatek iz Kranja, kjer sta dva delavca porabila za izdajo gradbenega dovoljenja vsak po 18 dni letnega dopusta.

Po podatkih Regionalne zdravstvene skupnosti Kranj beležimo v prvih 9 mesecih 1979. leta občuten porast bolniških izostankov (6 %), kar še posebej velja za bolniške izostanke do 30 dni, za katere nadomestila gredo v breme OZD. V naši delovni organizaciji število bolniških izostankov ni zaskrbljujoče, saj se vsa zadnja

leta giblje okrog 5 %, za kar gre nedvomno zasluga dobremu delu obratne ambulante, ki v nemogočih razmerah opravi tudi veliko preventivne dejavnosti. Drugi pomembni dejavnik relativno nizke bolniške odsotnosti je laična kontrola, ki je bo v bodoče treba nedvomno še okrepiti.

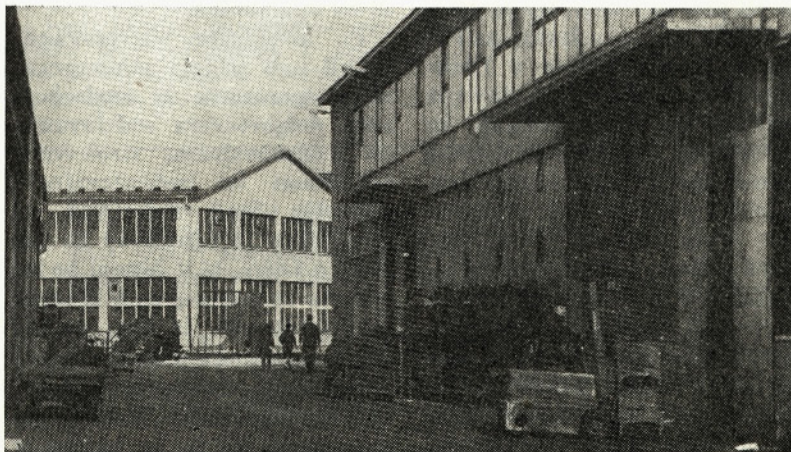
Natančnih novejših podatkov o dejanski izrabi delovnega časa nimamo, z dobršno mero veljavnosti pa lahko posplošimo podatke izpred nekaj let, ko je bila izdelana študija o tem, v kateri se je pokazalo, da dejansko izrabimo od 60—80 % delovnega časa, odvisno od organiziranosti dela v TOZD. V omenjeni študiji se je pokazalo, da je čas najbolj racionalno izrabljen v vijakarni — predvsem na avtomatih in pri ročnih varilcih v verigarni. Študija je pokazala, da so visoke rezerve pri urejanju, kontroli in v orodjarni, nedvomno pa tudi še drugje, ker študija zaradi omejitve, ki jih narekuje metoda, ni zajela vzdrževanja in skupnih služb. Drugi podatek, ki posredno kaže na izkoriščenost delovnega časa, je razmerje med režijskim in normiranim delom, ki se pri nas giblje v razmerju 40:60 v korist normiranega dela. Ker je v teh 40 % režijskega dela skritega tudi precej nedela, lahko vidimo, da imamo v izkoriščenosti delov-

nega časa še precejšnje rezerve.

Poseben problem v tem kontekstu predstavlja sestankovanje. Odganizacija in izvedba sestankov je skoraj brez izjeme porazna. Dejansko lahko ugotovljamo, da so sestanki nepravilni, da se ponavljajo in da jih je večino možno odpraviti. Pri tem bodo morale nastopiti v OZD subjektivne politične sile in najti skupno enotno pot obravnave posameznih problemov. Sedaj se nam po večini dogaja, da se ista problematika obravnava ločeno na samoupravnih organih, sindikalnih odborih, aktivih ali svetih ZK, aktivih ZD, mladine, ob dejstvu, da je veliko tistih delavcev, ki sodelujejo pri obravnavi iste problematike na dveh, treh ali štirih poteh, ker se članstvo prepleta, zato menimo, da se DPO in samoupravni organi za skupne akcije organizirajo enotno, racionalno in da so obravnave enkratne in pač osvetljene z vseh aspektov sodelujočih subjektivnih sil.

Na koncu naj navedem še besede enega izmed vodij TOZD, ki dobro pozna razmere razvitih zahodnih industrij in pravi, da bi ob solidnejši oskrbi in organizaciji dela vse, kar sedaj naredimo v dveh ali treh izmenah, napravili dopoldne, če bi 8 ur resnično delali.

Franc Čop

Na podlagi 27. člena samoupravnega sporazuma o odobravanju stanovanjskih kreditov in oddajanju stanovanj v uporabo ter sklepa odobra za kadrovske zadeve in skupno porabo z dne 17. 1. 1980, objavljamo

Razpis

za dodelitev posojil za nakup ali gradnjo oziroma dograditev stanovanjskih hiš za leto 1980.

I. RAZPISNI POGOJI

Pravico do kredita, pod pogoji določenimi s samoupravnim sporazumom o odobravanju stanovanjskih kreditov in oddajanju stanovanj v uporabo, imajo vsi delavci, ki združujejo delo v Tovarni verig Lesce za nedoločen čas in upokojenci, ki so bili pred upokojitvijo najmanj 3 leta neprekinjeno v delovnem razmerju s Tovarni verig Lesce.

Delavec, ki prosi za kredit mora biti kreditno sposoben.

Vloge skupaj z vprašalnikom, katerega dobite v sindikalni pisarni pošljite do 18. 2. 1980 v sindikalno pisarno.

ODBOR

Ali se spleča izvažati?

Že vrsto let je naša DO izvozno usmerjena, čeprav ne dosegamo za to kategorijo splošno veljavnega deleža ene tretjine celotne ustvarjene realizacije. To pomeni, da moramo ne glede na našo pozitivno devizno bilanco (večji izvoz od uvoza) v boooče vztrajati, da vsak TOZD, ki dela za trg, proda vsaj tretjino svoje proizvodnje na tujem tržišču. Večina naših TOZD tega deleža ne dosega, ugotovimo pa lahko, da se naša izvozna usmerjenost kaže v naši permanentni prisotnosti na številnih evropskih in tudi svetovnih tržiščih. Tam smo bili vedno prisotni v času splošne recesije ali vroče domače konjunktore, kajti kot dobri gospodarji se zavedamo, da ta tržišča potrebujemo v dobrih in slabih časih. Izvoznega tržišča ni mogoče kratkoročno spreminjati, nasprotno, potrebno ga je nenehno raziskovati, negovati, se mu prilagajati in mu ostati zvest, ne glede na to, ali danes na njem ustvarjaš dobiček ali izgubo.

Toda na žalost se vedno tako ne obnašamo in težko pridobljena tržišča neodgovorno izgublamo: ko ponujamo neustrezno kvaliteto, visoke cene,

iz njega izdelki namenjeni izvozu ali domači prodaji. Po drugi strani imamo danes v Jugoslaviji visoke družbene obveznosti v obliki dajatev in odvajanj iz dohodka. Tse to so neugodni faktorji, da ne navajamo naše nizke produktivnosti in neodgovornega odnosa do ostalih stroškov, ki nas v primerjavi z marsikatero zunanjo konkurenco postavljajo v dokaj neenakovredni in nekonkurentni položaji.

To so že dolgo znana dejstva, o katerih posebej v zadnjem času veliko pišemo in govorimo. Toda prazne besede brez trdnih dogovorov, ustreznih ukrepov in predvsem primerne stimulacije ne bodo in ne morejo dati bogatejših sadov. To je skupna naloga vseh nas neposrednih proizvajalcev in širše družbene skupnosti.

Izhodišče za presojo je vedno lahko samo trg. V tržnem gospodarstvu določajo dohodek oz. prihodek količina, proizvodni stroški in cena. Vemo, da količino povečamo z boljšim delom (umsko in fizično delo). Katera vrsta prevladuje, je pač odvisno od intenzivnosti dela, slednjo pa lahko pospešimo le

konvertibilno področje z določenimi stimulacijami, ki so različne za posamezne skupine držav in se gibljejo od 20,5 do 32,5 % od vrednosti izvoza. Veliko spodbudo za prihodnost pomenijo nove sistemske rešitve ekonomskih odnosov s tujino, ki so bile pred kratkim sprejete in v katerih jasno piše, da devize pripadajo tistemu, ki jih ustvarja in z njimi prosto razpolaga. To pomeni, da jih lahko do višine 95 % od ustvarjenega izvoza sam porabi za uvoz repromateriala, rezervnih delov in opreme za enostavno reprodukcijo, ali jih pa združuje, prenaša, posoja ali samoupravno odstopa na dohodkovnih principih. Danes stanje nakup konvertibilnih deviz na našem trgu ca. 30 % več od njihove dejanske vrednosti. Vse to dokazuje, da se izvoz približuje in izenačuje z domačo prodajo, kar je močna spodbuda za povečan izvoz.

Posebej letošnje leto nam bo še bolj utrdilo zavest in prepričanje, da so še kako pravilno ravnali vsi tisti, ki so tudi do sedaj izvažali in ki že imajo pridobljena izvozna tržišča. Še posebej poudarjamo, da je nujno čimveč izvažati in izvozu posvečati še več pozornosti kot do sedaj. Ne bi smelo priti do večjih zaostankov ob koncu leta in pogostih problemov z že sprejetimi dobavnimi roki. Primer dobav za ČSSR nam to še najbolj dokazuje. Pogodbo smo podpisali v Pragi konec marca 1979, z dobavami v 3. in 4. kvartalu 1979. Konec leta je ostalo ca. 40 % dobav nerealiziranih. Za verige Ø 28 in Ø 34 še do danes nismo dobili materiala. Vsak komentar je odveč, posebej če upoštevamo, da so s tem vezane njihove dobave materiala v kolobarjih in palicah v letni količini ca. 1.200 ton. Zaostankov je še več. Tu so še sidrne in druge verige za Romunijo in Bolgarijo. Skupna vrednost zaostankov, ki smo jih prenesli v januar—februar 1980, znaša ca. 350.000 \$, kar je ca. 7 % od prevzetih obveznosti v letu 1979. To pomeni, da smo v letu 1979 od planiranih 5.336 mio \$ izvoza realizirali le 4.919 mio \$ ali 92,2 %, od tega na konvertibilnem področju 4.224 mio \$ ali 86 %. Dinarska vrednost izvoza je torej 106.355 mio din, in to je le 18 % delež v celotni realizaciji DO. Količinski plan izvoza je bil presežen za 3,4 %, kar je v primerjavi z letom 1978 ugodno in pomeni povečanje realizacije za dobrih 300.000 \$ ali za 7 %. Vsekakor s tem nismo povsem zadovoljni in bi ta % povišanja lahko bil večji, če bi izvršili vse naše obveznosti do konca leta.

Tozda vijakarna in kovačnica sta količinski in vrednostni plan izvoza močno presežala. TOZD verigarna, kot naš največji izvoznik, sicer svojega zelo visoko postavljenega plana ni dosegla, četudi je vse prevzete pogodbene obveznosti do konca leta realizirala. Njen delež v izvozu znaša 52 %, in sicer skoraj v celoti na konvertibilnem področju.

Tozda sidrne verige in TIO pa nista v celoti realizirala po planu prevzetih obveznosti. Omenili smo že, da zaostanek v teh dveh tozdh znaša ca. 350.000 \$, in sicer pretežni del odpade na TOZD sidrne verige — ca. 300.000 \$.

Posledice so lahko znatne; prvič nismo realizirali letnega plana, drugič pa smo zaradi izpada planiranih prilivov izgubili delež uvoznih pravic, ki bi jih lahko sami porabili ali odstopili in dobili interno stimulacijo v okviru SOZD SŽ. Najslabše pa je, da nismo zadovoljili kupcev, ker niso dobili obljubljenega blaga, ki ga nujno potrebujejo. Neugodna posledica je tudi v tem, da s prenosom količin iz enega leta v drugo nastane vrsta dodatnega dela, ker se poruši finančna konstrukcija (kontingenti) in zapadejo razna soglasja, ki jih je treba ponovno pridobiti. Vse to povzroča pri kupcih nejevoljo, dodatne stroške, nezaupanje do dobavitelja in končno pogoste izgube tržišča. Najbrž ni prav, da se tako obnašamo, čeprav je nekaj opravičenih razlogov (pomanjkanje repromateriala, okvare strojev, ozka grla v toplotni obdelavi in podobno), ki pa našega kupca prav malo brigajo.

Pri izvozu v letu 1979 je bila povprečno dosežena izvozna cena znatno višja od dosežene v letu 1978, in sicer za 26 %. V primerjavi s povprečno domačo prodajno ceno, doseženo v letu 1979, smo v izvozu dosegli za ca. 30 % nižjo ceno. To sicer ne pomeni, da vse izdelke izvažamo z izgubo. Najnižjo ceno in izgubo beležimo na področju sidrnih verig, in sicer predvsem zaradi že dolgo znane svetovne situacije v ladjedelništvu (pomanjkanje dela, velika konkurenca, izredno nizke svetovne cene). Na vseh drugih področjih beležimo boljše poslovne rezultate in brez izgube izvažamo snežne, zaščitne, traktorske in neke vrste kvalitetnih in navadnih tehničnih verig ter določene vrste vijakov.

Plan izvoza za leto 1980 smo sprejeli v višini 5.500 mio \$, kar predstavlja zvišanje za 12 % v primerjavi z realizacijo v letu 1979. To je znatno več od že sprejete resolucije SFRJ za leto 1980, ki predvideva povprečno rast izvoza za 6 %.

In kako smo trenutno zasedeni? To je vprašanje, ki verjetno zanima večino. Zaenkrat smo lahko zadovoljni, saj imamo od tega trenutka za ca. 3,5 mio \$ že sklenjenih pogodb. Za več kot 3 mio \$ imamo še odprtih ponudb in nekatere posle bomo v najkrajšem času že sklenili. Poleg tega številna povpraševanja še prihajajo, od našega planskega oddelka pa zaradi zasedenosti kapacitet dobivamo negativne odgovore, kar je velika škoda.

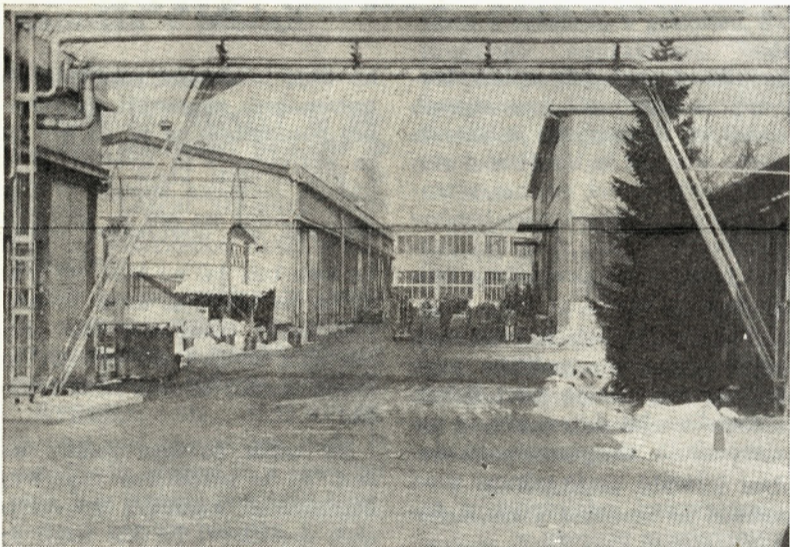
Trenutno sta TOZD vijakarna in kovačnica v celoti pokrita z naročili. TOZD verigarna bo s podpisom pogodbe v začetku februarja za snežne verige v Zahodno Nemčijo in Švico ter tehničnih verig ca. 500 ton v ZSSR že v celoti zasedena.

Za TOZD TIO se poleg kooperacijske pogodbe s firmo Leibfried in Herion iz Zahodne Nemčije nudijo lepe možnosti izvoza in sodelovanja še z Madžarsko in drugimi državami SEV.

Trenutno je res nekoliko slabše zasedena TOZD sidrnih verig, še posebej z naročili verig nad 43 mm, pa čeprav nimamo še veliko odprtih ponudb. V kratkem pričakujemo podpis pogodbe z Romunijo za 5 kompletov verig Ø 87, v skupni vrednosti ca. 450.000 \$.

Kakor vidimo, kupce imamo, ne moremo pa izkoristiti vseh izvoznih možnosti. Realno gledano imamo letos res veliko možnosti, da bi letni plan celo prekoračili za 30 %, manjka pa nam predvsem poguma in pripravljenosti, ker se bojimo nekoliko osiromašiti domače tržišče z določenimi izdelki, čeprav vse kaže, da ne bo več tako konjunkturo kot do sedaj.

Strahinja Vuković

predvsem pa zaradi neustreznih in mnogokrat nezanesljivih dobavnih rokov. Če pa hočeš biti na zunanjem tržišču uspešen, moraš biti v ceni, dobavnem roku in kvaliteti povsem konkurenten. Zato gledano iz dohodkovnega vidika izvoz pogosto ni ugoden, posebej če ni ustrezno in v pravi meri stimuliran. Kljub temu je vsaka dilema, ali se izvoz izplača ali ne, povsem odveč. Za vsako družbo je izvoz potreben zaradi zasedbe kapacitet z optimalnimi serijami, deviznega priliva ter razširitve prodajnega trga. Izvoz vsake DO bi moral biti obveznost in potreba, je pa tudi priznanje in potrditeljska sposobnost za uspešno vključevanje v mednarodno delitev dela. Priznati moramo, da je to zelo težko, ker pogosto nastopamo na zunanjih tržiščih v dokaj neugodnih in neenakovrednih pogojih. Ti neugodnejši pogoji dela se kažejo v znatno dražjih domačih surovinah, ki so pogosto za 30—40 % višje od surovin na svetovnem tržišču. Tudi uvozni materiali so za nas postali dragi, saj so obremenjeni s 35 % carinskih in drugih dajatev, ne glede na to ali bodo

s primerno motivacijo. Produktivnost, za katero se premalo trudimo, izključno stopnjujemo z umskih delom.

Seveda moramo proizvodnim stroškom posvečati vso pozornost in najprej izvršiti globalno analizo stroškov:

— če so visoki stroški materiala, se moramo predvsem posvetiti temu problemu;

— če so visoki stroški izdelavnih OD, mora biti vsa pozornost posvečena pripravi in študiju dela;

— če so visoki fiksni stroški, moramo predvsem povečati proizvodne količine;

— če pa je visoka amortizacija, moramo nujno poskrbeti za maksimalno izkoriščenost strojnih kapacitet.

Vse to so elementi vrednostne analize, ki se je vse premalo poslužujemo, čeprav so skoraj izključno v naši domeni. Nikakor ne bi smeli dopustiti, da se povečuje celotni prihodek samo z višjimi cenami in ne z višjimi količinami in nižjimi stroški.

Po drugi strani nam tudi družba pomaga pri izvozu na

Novo ime vojašnice v Radovljici

V okviru praznovanja dneva JLA in ljudske obrambe je bila v vojašnici v Radovljici velika slovesnost. Vojašnico so poimenovali po narodnem heroju Antonu Dežmanu-Tončku in odkrili njegov doprski kip, delo jeseniškega umetnika Jake Torkarja.

Narodni heroj Anton Dežman-Tonček, prvoborec, udeleženec legendarne dražgoške bitke in general JLA je bil doma iz Lesc. Med soborci in občani je bil zelo priljubljen in cenjen.

Na slavnosti je bil govornik predsednik ZB občine Radovljica tov. Slavko Staroverski. Izveden je bil tudi bogat kulturni program.

Proslave se je udeležilo veliko predstavnikov družbenopolitičnih organizacij ter ostalih prebivalcev.

Jordan Blažević

Vprašali smo...

V novembru 1979 je DS DO na predlog razpisne komisije imenoval tov. Janša Miloša, dipl. pravnika, za opravljanje del in nalog vodje splošnega sektorja. Tov. Janša je pred tem opravljal naloge pravne službe. Postavili smo mu nekaj vprašanj, da bi z njimi predstavili tudi njegovo delo.

V splošnem sektorju so zajete zelo različne dejavnosti in vodja sektorja naj bi koordiniral delo na vseh teh različnih področjih. Ali imate pri tem kakšne težave?

To delo opravljam šele nekaj mesecev, zato ne bi govoril po resnici, če bi rekel, da pri tem nimam težav. Veliko teh težav je začetnih, s kakršnimi se ubada vsak, ki se spusti v drugo delovno področje. Nekateri problemi pa so stalni in so pravzaprav obvezna sestavina mojega vsakodnevnega dela. Sicer pa moram reči, da sem veliko teh reči pričakoval, saj sem bil na prejšnjem delovnem mestu z njimi v stalnem stiku, poleg tega pa mislim, da me v nasprotnem primeru najbrž ne bi bilo treba. S tem, ko sem se lotil novih nalog, pa pravnega dela nisem opustil, ker določeni pravni posli morajo biti opravljeni v vsakem primeru, če je delovna sila na razpolago ali pa ne. Moram tudi priznati, da je pravniško delo zame bolj zanimivo, ker sem se ga tudi učil. Splošni sektor, kakršen se v naši tovarni v praksi kaže, je dobesedno splošen. Včasih se ukvarjam s stvarmi, ki jih po opredelitvah tega dela v splošnih aktih ni mogoče niti pričakovati, po neki skriti logiki pa kar same pridejo v splošni sektor. Po drugi strani je seveda nekaj področij, zlasti administrativno tehnično, kadrovska, okrepčevalnica, kjer so delavci precej samostojni in s tem ni vsakodnevnega dela. Posebno poglavje v mojem delu je strokovna pomoč samoupravnim organom ter delo na samoupravnih splošnih aktih tudi, če sam nisem nosilec konkretne naloge. Prav tu je včasih največ težav, čeprav mislim, da se jih s pravim in objektivnim pristopom vseh, ki pri tem sodelujemo, da dobro rešiti. Iz povedanega se vidi, da je delo zelo pestro, kljub temu da o podrobnostih sploh ne govorim.

V zadnjem času dosti razpravljamo o uveljavitvi novega sistema nagrajevanja. Rok uveljavitve smo predstavili na 1. april 1980, medtem pa bo izdelan poskusni izračun OD po novem sistemu in primerjava s starim za dve temeljni organizaciji in dva sektorja v delovni skupnosti skupnih služb. S kakšnimi problemi se pri tem srečujemo?

Zastavljeni način delitve osebnih dohodkov, h kateremu lahko prištejemo še razvid delovnih nalog, ni in tudi nikoli ne bi smel biti sam sebi namen. Smisel vsega tega je gotovo povečanje stimulacije za dobro delo, v celoti pa povečuje produktivnosti in s tem dohodek. Če novega načina nagrajevanja ne gledamo v tej povezavi, bomo v dobri veri delali napačne za-

ključke in ne bomo razvijali tistega, kar je bistveno. S tem uvodom želim povedati, da gre za skrajnosti, če smo za novo samo zato, ker si obetamo avtomatično višje osebne dohodke, po drugi strani pa na novosti gledamo samo kot na breme za poslovni uspeh delovne organizacije. Prvo se bo lahko doseglo le z boljšim delom, ki ga novi sistem stimulira, ker med drugim ne omejuje presejanja norm, pri čemer bo treba zagotoviti, da ne bo prišlo do višjih preseгов pri enaki učinkovitosti kot sedaj. Drugo dejstvo bo prišlo do izraza ob prehodu, zato je razumljivo, da smo zaradi neugodnih poslovnih rezultatov stvar morali preložiti za nekaj mesecev, vendar je prehod urejen, sicer do rezultatov, ki si jih vsi želimo, ne bomo nikoli prišli. Čas do 1. aprila bomo morali zato temeljito izkoristiti za ustrezno formiranje delokrogov, postavljanje meril delovnega prispevka ter korektnim evidentiranjem delovnih nalog pri vseh, ne samo pri sektorjih in službah, ki jih omenjate. Mislim, da odlašanja ne sme biti več, ker utegne biti ugodnih trenutkov zmeraj manj.

V preteklih mesecih so nastale nekatere kadrovske spremembe v splošnem sektorju. Ali boste za izvajanje del in nalog pravnik in psiholog sprejeli v delovno razmerje nove izvajalce?

Dela in naloge, ki jih omenjate, se kljub kadrovskim spremembam opravljajo, čeprav je obseg dela večkrat resnično prevelik. Vsekakor nove delavce na teh področjih resnično potrebujemo, vendar se delavce teh poklicev težko dobi za delo v gospodarstvu, kar nam lahko potrди tudi neuspela objava za pravnik. Po drugi strani mi te poklice štipendiramo in štipendistom je treba dati po končanem študiju ustrezno delo, ki mora za organizacijo biti tudi potrebno. Naštel sem vam le nekaj problemov, zaradi katerih vam trenutno na vprašanje ne morem čisto konkretno odgovoriti.

Do 31. januarja 1980 je treba obravnavati poslovni uspeh preteklega leta, to je ocena uspeha pred zaključnim računom in pred dokončno delitvijo dohodka. Kako bo to organizirano in kakšna bo vloga sindikata?

Zakon o združenem delu nalaga, da se poslovni rezultat preteklega leta obravnava pred ugotovitvijo zaključnega računa na delavskih svetih temeljnih organizacij, vendar ne postavlja roka do 31. januarja, čeprav je ta rok verjetno smotrno. Poleg tega se pred ugotovitvijo zaključnega računa odloča tudi o dokončni delitvi ustvarjenega dohodka na zborih delavcev. Podlaga za to odločanje so informacije in poročila poslovnih organov, pri čemer pa so nekatere težave pri zbiranju teh podatkov. V grobem bo stvar potekala po omenjenem vrstnem redu, ki bo konkretiziran v rokovniku razprav na zborih in sej delavskih svetov.

Pomembno vlogo pri zaključnih računih ima seveda sindikat, ki sodeluje pri organiziranju razprav in pravilni obveščeni delavcev, mislim pa, da bi o svoji vlogi več lahko povedal sam.

Kmalu se bomo spet prijavljali za letovanje v počitniškem domu v Crikvenici. Ali predvidevate za letos kakšne spremembe?

Letovanje v počitniškem domu letos predvidoma ne bo bistveno drugačno, če bo seveda vreme podobno kot lani. Delno bo spremenjena kadrovska zasedba, pri čemer to ne bo vplivalo na opravljanje glavnih stvari za funkcioniranje počitniškega doma. Mislim, da do takih problemov kot lani ne bo prišlo in seveda tudi ne sme priti, saj je prav gotovo zadovoljstvo naših delavcev pri tem na prvem mestu.

Ali bomo uspeli adaptirati počitniški dom v letošnjem letu?

Podeljene so bile nagrade inovatorjem v občini Radovljica

Izvršni odbor občinske raziskovalne skupnosti je po daljših pripravah, v katere so bili vključeni še izvršni svet skupščine občine Radovljica in družbenopolitične organizacije občine Radovljica, izpeljal akcijo podelitve nagrad in priznanj za pomembne dosežke na področju zatorske dejavnosti med delavnosti. Hkrati s temi pa so bile podeljene tudi nagrade in priznanja učencem osnovnih šol za pismene prispevke na temo »Raziskovalna dejavnost in njen pomen«.

Podeljena priznanja in nagrade imajo predvsem pomen v spodbujanju in širjenju množične inovatorske in racionalizatorske dejavnosti med delavci in vzbujanje zanimanja za ustvarjalno in raziskovalno delo med mladino.

Z namenom nadaljnega spodbujanja te dejavnosti je prav, da zapišem nekaj misli, izrečenih ob podelitvi nagrad na slavnostni seji občinske raziskovalne skupnosti.

Naša družba se dobro zaveda, da brez stalnega vključevanja novega znanja v proizvodnjo ne moremo pričakovati trajnega napredka in hitrega razvoja proizvodnih sil. Zato na vseh nivojih, od ZK, ZS, SZDL, raziskovalnih skupnosti in družbenopolitičnih skupnosti stalno spodbujamo akcije, katerih cilj je znanstvenemu-raziskovalnemu delu dati pravo mesto in pomen.

Že družbeni plan razvoja za sedanje srednjeročno obdobje je postavil raziskovalno dejavnost v ospredje in jo posebej naglasil kot tisto družbeno dejavnost, ki naj omogoči hitreje uveljavljanje kakovostnih elementov gospodarjenja.

Tudi v resoluciji XI. kongresa ZKJ je postavljena zahteva

O adaptaciji počitniškega doma se govori že več let, odkar sta požarna in sanitarna inspekcija občine Crikvenica postavili zahtevo po popravilu kuhinje oz. vsega starega dela doma. V planu investicij za letošnje leto te adaptacije ni, zato razen rednih vzdrževalnih del in manjših popravil, za katera sredstva so predvidena, sprememb ne bo. Menim, da bo po končani sezoni treba pripraviti vse potrebno, od načrtov, sredstev, do ustreznih dovoljenj, sicer se nam lahko zgodi, da bomo dom morali začasno zapreti. Upam, da do tega ne bo prišlo, saj je to v interesu vseh nas.

Okrepčevalnico smo lani preuredili, posodobili opremo in postrežbo. Kako bo urejena prehrana delavcev za TOZD TIO in orodjarno po preselitvi?

Prenovljena okrepčevalnica ima kljub nekoliko tesnemu prostoru zadostno kapaciteto, da prehrani vse delavce naše tovarne, zato mislim, da s preselitvijo teh dveh tozdov ne bo nihče prikrajšan. Oddaljenost proizvodnih prostorov ni tako velika, da bi to predstavljalo

nepremostljivo oviro, poleg tega pa je v okrepčevalnici zagotovljena kvalitetnejša hrana kot v morebitnih razdelilnicah. Ne morem pa seveda trditi, da v bodočnosti ne bo to vprašanje drugače rešeno.

Na koncu nam povejte še kaj o svoji dejavnosti izven službenega časa. Vsi vemo, da je na prvem mestu kot hobi še vedno veslanje. Kaj pa vas poleg tega najbolj veseli?

ko daje neslutene rezultate ob minimalnih vlaganjih. (Še posebej pomembno pa je, da gre tu za aktiviranje in uveljavljanje našega lastnega znanja in pameti. Kadar pa gre za spodbujanje takih potencialov pa nam ne sme biti žal ne časa, ne truda in ne denarja, kajti ta prizadevanja bodo slej ko prej obrodila sadove, od katerih bo imela korist celotna naša družba.

Te misli so nas vodile, ko smo že v preteklem mandatu organizirali razstavo inovacijskih dosežkov. Te iste misli so nas vodile tudi, ko smo se odločili, da v okviru občinske raziskovalne skupnosti podelimo priznanja in nagrade najuspešnejšim inovatorjem v občini Radovljica. Le obilici dela, ki jo zahteva organiziranje take dejavnosti in pomanjkanje kadrov, ki bi bili pripravljene poleg svojih rednih zadržitev aktivno sodelovati z občinsko raziskovalno skupnostjo ali v njej, gre pripisati, da do realizacije te zamisli ni prišlo že prej.

Kljub temu, da odziv na pripravljeno akcijo ni bil najboljši, moramo biti z začetnim delom zadovoljni. Mislim, da bo ta začetek za marsikoga spodbuda za nadaljnja prizadevanja k izboljšanju odnosa do množične inventivne dejavnosti.

V občinski raziskovalni skupnosti bomo s tako obliko pospeševanja inovatorske dejavnosti nadaljevali tudi v tem in naslednjih letih, zato bi povabil k sodelovanju tako tiste, ki imajo racionalizacijske predloge kot tudi tiste, ki želijo pomagati pri organiziranju teh in podobnih akcij za pospeševanje uporabe znanstvenega dela v praksi.

Vlado Silič

Kanček zgodovine

Pred letom dni sem po naključju zašel v Radovljico k znanecem, ti pa stanujejo v stolpnici vila bloki, v istem nadstropju pa živi tudi ena od hčera pokojnega Šolarja iz Kroepe. Ta mož je bil posestnik, dober gospodar, načitan, prirodno bister, spoznal se je na marsikaj, med drugim je bil vešč tudi za izdelavo idejnih osnutkov za prenekatero stvar. V svojem kraju je bil ugleden in spoštovan mož, kot ravnatelj v tovarni Plamen v letih 19 je bil napredno usmerjen. Poslanstvo takratnega župana je opravljal v letih

Po končani prvi svetovni vojni je po naročilu veleposlanika in industrialca Ivana Magušarja iz Lesca pripravil popis za gradbo tovarne vijakov v Lescah, ki je v nadaljevanju dobesedno prepisan iz njegovega rokopisa. Ta je lep in čitljiv, vsaka posamezna črka je lepo oblikovana ter lepo vezana v besede, te pa v stavke.

Da se povrnem na začetek, ko menjam hčerko, tej je ime Milka, sedaj se njena leta nagibajo že v 75. leto, je še zmerom živahna in ima zelo dober spomin. Tako je spoznala tudi mene, ko sem bil na obisku pri Palavesticevih, in to po podobnosti z mojim pokojnim očetom in po glasu, ki je baje podoben očetovemu: Rekla je: »Ti si pa od Kovačevega Janeza iz Kamne gorice.« »Prav imate,« sem odvrnil. Po nekajminutnem pogovoru je stekla beseda tudi o napredku gospodarstva in industrije v naši okolici. Z zanimanjem je poslušala mojo pripoved o razvoju Verige in Plamena. Naenkrat pa vzklikne: »Poslušaj, nekaj imam zate!« Začuden jo pogledam in si mislim: »Le kaj naj to bo!« Kaj hitro začne pripovedovati, da ima rokopis očeta, ki je izdelal nekaj elaboratov za tovarno v Lescah. Poprosil sem jo, naj ga pokaže ali celo odstopi proti primerni odškodnini našemu podjetju za obogatitev zgodovinskega gradiva. Ljubezno se je odzvala moji prošnji ter mi zaupala dobro ohranjeno kuverto, staro 60 let, z rokopisom, katerega vsebino objavlja naše glasilo.

Škoda je le ta, da na rokopisu ni datuma in podpisa avtorja »Popisa«, vendar menim, da so podatki verodostojni, ker sem te preverili tudi pri očancih kraja Lesce.

POPIS ZA ZGRADBO TOVARNE VIJAKOV GOSPODA IVANA MAGUŠAR V LESCAH

A. ZGRADBA

TEMELJNI ZIDOVI za delavnico, pisarniško poslopje in skladišča bodo izdelani iz betona. Leseni tramovi, šupe bodo postavljeni na betonske podstavke.

ZID bo izdelan iz opeke in apnene malte na oboje strani surovo in gladko ometan ter dvakrat z apnom pobeljen.

STREHA IN POKRITJE. Strešni stol napravljen bo iz smrekovih tramov in z temeljni obiti. Vsa strešna površina z navadnim ceglom pokrita.

KLEPARSKO DELO. Strešni žlebovi in žlebovi za odtok vode napravljeni bodo iz cinkove ali pocinkane pločevine.

STROPI. Nad ključavničarskim oddelkom in delavnico za mrzla dela bodo položeni tramovi, kateri bodo iz 2 cm debelih deskami obiti. Deske bodo obite z stukatorjem ter z malto gladko ometane in pobeljene.

Nad pisarniškim poslopjem bodo prostori položeni iz tramovi z deskami obiti ter z malto zaliti. Strop z malto ometan in dvakrat pobeljen. Ravno tako tudi v delavnici za zaboje katera se nahaja med skladišči.

VODOVOD. Za pitno vodo napravili se bodo v kovačnici v delavnicah, vratarjevi kuhinji pri umivalnem aparatu za delavnice pipe z lijakom in odtokom.

Na dvorišču bode hidrant za gašenje ob požaru.

STEKLARSKA DELA. Vse okna in vrata opremile se bodo z šipami iz navadnega stekla.

MIZARSKO DELO. Na delavnicah bodo napravljene enotna okna, v pisarniških prostorih dvojna zapera. Vrata v delavnicah odpirale se bodo na zunanjo stran.

KANALIZACIJA. Za stranišča napravile se bodo greznice katere bodo vodo držale, pri pisarni z odtokom v greznico. Pri greznicah napravljena bode ventilacija. Odtok vode od streh speljal se bode v greben poleg železnice. Deževnica na dvorišču odvajala se bode v odtočne jame.

STRANIŠČA. Za delavce napravile se bodo stranišča v šupi, in sicer spolno ločena. Tla in stena 1,30 cm od tal bodo iz betona. Luknje v skupnem lijaku z vzvišenim stopalom in železnimi kljukami. Za delovodje posebno stranišče z visokim sedežem in zaporo.

V pisarniškem oddelku bodo stranišča s sedežem in lesenim podom. Vsak dan se bodo stranišča z vodo izčistile.

RAZSVETLJAVA napeljana bode od električnega toka za občino Lesce.

TLA. V kovačnici in gorki delavnici se bodo napravile iz 10—15 cm debele plasti ilovice. V ključavničarskem oddelku, mrzli delavnici in v mizarskem oddelku bodo položene deske.

V pisarniškem oddelku bode navožena suha podsipa in bodo podi napravljeni iz gladko pobeljenih desk.

V predstobi v prostoru za umivanje in na straniških napravil se bode tlak iz betona, kateri bode izglajen.

V skladiščih in odprti šupi za premog ostanejo navadne

OGNJA VARNI ZIDOVI. Pisarniško poslopje bode ločeno z ognjevarnim zidom od skladišč. V podstrešje bodo vodile stopnjice in bodo z železnimi vrati od podstrešja zaprte.

IZRAVNAVANJE. Ko se odstrani prst katera je pomešana z humusom se bodo nasul ves stavbeni prostor z gramozom. Dvorišče se bode posulo poleg tega s peskom in povaljalo z valarjem. Padec na dvorišču bode napravljen proti greznici vode.

B. STROJNI DEL OPRAVA DELAVNIC

KOVAČNICA obstojala bode iz ognjišča z pločevinastim nadstavkom za dim, ventilatorja za sapo, nakovala, vrtnega stroja in delavske mize.

KLJUČAVNIČARSTVO 1 strgarski stroj, 1 skobelnik, 1 freza, delavna miza z primoži in 1 omara za orodje.

Obe se delavnici rabile se bodo za napravo tovarniškega orodja.

GORKA DELAVNICA 1 škarje za rezanje železa, 3 stiskalnice na vijak, z pečjo na koks, 1 stiskalnica za matice z pečjo, 1 porezovalni stroj, 2 kladva za pero.

MRZLA DELAVNICA 2 ekscentrični stiskalnici, 3 stroji za rezbe matic, 3 stroji za rezbe vijakov, 1 porezovalni stroj špic.

SKLADIŠČA bodo opremljena z štelažami in se bode eno rabilo za surovine drugo za izdelke.

ODPRTA ŠUPA bode na eni strani opažena z deskami in se bode rabila za shrambo koks, oglja, desk in zabojev.

MIZARSKA DELAVNICA 1 krožna žaga z motorskim pogonom, 1 mizarska miza za napravo zabojev v katere se bodo pokali izdelki za transport po železnici.

TRANSMISIJA. Na podolžni strani delavnic pritrjene bode 2 jekleni osi 50 mm Ø na stenske in stropne ležišča.

MOTORJI. Dva električna motorja po 20 P. S. bodeta gonila transmisijske osi, katere bodo tako prirejene, da se zamorejo za gorko in mrzlo delavnico sklopiti, tako da se zamore ena ali druga delavnica spraviti v obrat.

Motorji zvezani bodo potom kabljev na električno centralo v Završnici.

Motorji bodo montirani nad vrati za prehod iz gorke v mrzlo delavnico na betonsko ploščo in bodo proti gorki delavnici zaprti.

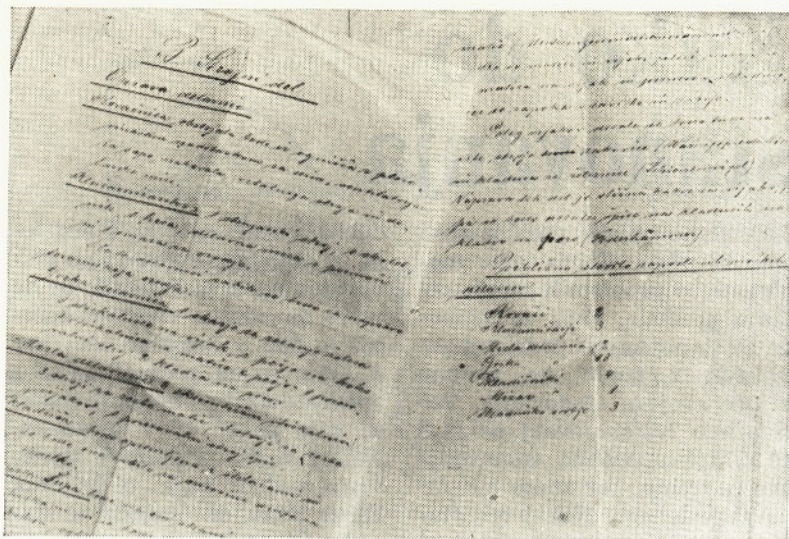
Zaključne deske (Schalttafel) z primernimi instrumenti za razsvetljava in pogon bodo spravljeni zavarovano poleg pisarne obratovodje.

RAZSVETLJAVA IN VENTILACIJA. V vseh prostorih napravila se bode električna instalacija za razsvetljava, in sicer po predpisih električne centrale v Završnici.

Kolikor mogoče velika okna bodo podnevi razsvetljevale delavne prostore. Okna bodo tako napravljene, da se bode zamogel gornji del odpreti za zračenje.

Nad gorko delavnico se bode napravilo 8 metrov dolgo in 1,50 metra široko ventilacijsko nadstrešje, skozi katero se bode dim kateri se od peči nabira čim hitreje zopet odstranil.

SHRAMBA ZA OBLEKO IN PROSTOR ZA UMIVANJE. Čakalnica porabila se bode ob enem za shrambo delavskih oblek. Za delavce napravile se bodo lesene kljuge in omare. Prostor za umivanje opremljen bode z odtočnimi cevmi.

Prostor za pisarniške službe opremljen bode z omarami za obleko in umivalno mizico.

C. RAZVRSTITEV DELA

VIJAKI. Okroglo železo se na škarje za rezanje železa razreže v zavijak primerno dolge kosce. To železo se v peči pri stiskalnici na vijak (Frichinsspindel-presse) razgrejejo na enem koncu ter denejo v stiskalnico katera je z primernim orodjem opremljena. Stiskalnica da železu obliko glave, kakršna je naročena.

Ko se vijak shladi pride v porezovalni stroj (Abgratpresse) na katerem se železo kolikor ga je odveč odreže.

Vijak se prenese v mrzlo delavnico kjer se mu izreže na frezo (Spitzmaschine) okrogli-no. Na to pride vijak na stroj za rezbe (Gewindeschneidemaschine) kjer se mu napravi rezba (Gewinde).

MATICE. Ploščato železo se razbela v peči na enem koncu dene v stroj za stiskanje matic (Wurmmutterpresse) kjer se iztisne matica. Ko se matica shladi izreže se na sredi preostalo železo na stroj za porezovanje (Abgratpresse ali Excenterpresse) na kar se matica prenese v mrzlo delavnico kjer se napravijo rezbe na stroj za rez-

be matic (Mutterngewindeschneidemaschine).

Ko so matice in vijaki gotovi navije se matica na vijak in prenese v skladišče, kjer se zapoka v zavitke in zaboje.

Poleg vijakov delale se bodo tudi na iste stroje zakovice (Warmgepreste Nieten) in kladuca za železnice (Schienennägel). Naprava teh del je slična kakor za vijake, pač pa se bodo delale špice na kladucih na kladvo na frezo (Federhammer).

Približno število zaposlenih moških delavcev	
Kovači	2
Ključavničarji	3
Mrzla delavnica	12
Gorka delavnica	13
Skladišniki	4
Mizar	1
Uradniško osebje	3

Kot slednje je avtor opisal tudi, koliko delavcev bi potrebovalo podjetje, ki je v opisu načrtovano. Verjetno, skoraj zagotovo je bilo računano samo na naravni prirastek v okolici Lesca, kar pa sem tudi zvedel od starejših občanov.

Ta opis pa nam kaže tudi to, da je velika razlika od današnjih elaboratov, katere pripravljamo pri nas za nove investicijske naložbe za razširitev proizvodnje.

Janko Kralj

Stroški za glasilo v letu 1979

Naše glasilo VERIGA je v preteklem letu izhajalo redno mesečno razen v avgustu, ko sta julijska in avgustovska številka zaradi letnih dopustov izšli skupno.

V letu 1979 so bili stroški za glasilo naslednji:	
stroški tiskanja — Tiskarna Ljubljana	286.397,00 din
honorarji in nagrade za križanke	101.378,00 din
skupni stroški	387.775,00 din

Plan stroškov za glasilo v letu 1979 je bil 375.000 din. To vsoto smo presegle za 3,4 odst., vendar moramo povedati, da smo kar štirikrat izdali glasilo v povečanem obsegu (deset ali dvanajst strani), novembrska številka pa je izšla zaradi proslave v povečani nakladi. Skupno je bilo izdanih 18.000 izvodov glasila, posamezni izvod nas je stal 21,54 din. Če razdelimo skupne stroške za glasilo na vse zaposlene delavce, vidimo, da pride na vsakega zaposlenega 288,95 din letno. V te stroške so zajeti tudi stroški za glasila, ki jih pošiljamo našim upokojencem, vojakom, raznim organizacijam in ustanovam brezplačno.

V letu 1980 se bodo stroški za glasilo zvišali za okoli 15 odst. glede na lanskoletno. Planirali smo 468.400 din, kar je že potrjeno od pristojnih organov. Plan upošteva zvišanje stroškov tiskanja, honorarji in nagrade za križanke naj bi letos ostali isti kot v preteklem letu.

Urednik

ČLANKE ZA NASLEDNJO ŠTEVILKO
SPREJEMAMO DO 11. FEBRUARJA 1980

Kako do stanovanja

O stanovanjski problematiki smo že pisali. Kljub temu menim, da o problemih samih pisemo premalo, kajti za vsakega se stanovanjski problemi zaključijo z dnem, ko prejme ključ svojega stanovanja. Veriga ima 292 stanovanj, skupno 10.927 m² uporabne stanovanjske površine, kar znese 8,10 m² na zaposlenega. Nekaj teh stanovanj je že precej starih in bi bili potrebni temeljite adaptacije, kar je v pristojnosti Alpdoma in seveda tudi naše delovne organizacije kot lastnika.

Lansko leto je prejelo ključ nove stanovanj v stanovanjskem bloku na Finžgarjevi 4a v Lescah 27 naših delavcev, ki so plačali 10 % soudeležbe od vrednosti stanovanja. Žal so bila stanovanja zaradi velikih potreb dodeljena samo po vrstnem redu in ne tudi po ustreznosti. Tako že sedaj ugotavljamo, da precej stanovanj ni ustreznih in se nam že pojavljajo prošnje za zamenjavo. Stara izpraznjena stanovanja je dobilo 11 delavcev, ki prav tako po večini ne ustrezajo zahtevam. Zakaj tako? Odbor za kadrovske zadeve in skupno porabo, ki je pristojen za reševanje stanovanjskih vprašanj, velikokrat ne ve, kako bi se odločili, kajti socialna plat ga sili v eno stran, točkovni seznam in pravilnik pa v drugo. Pri vsem tem pa mora predvsem upoštevati obstoječi točkovni seznam prosilcev za stanovanja potrjen od delavskih svetov TOZD in DSSS. Po tem seznamu je dolžan vsakemu ponuditi stanovanje in če ga zainteresirani sprejme, mu je odbor

dolžan izdati odločbo. Poleg tega je potrebno izpraznjeno stanovanje čimprej dodeliti, da ne pride do nasilne vselitve, katerih je bilo v lanskem letu kar 6. Trije so na podlagi odločbe sodišča dolžni stanovanje izseliti, trije pa so še v postopku. Najbrž način pridobitve stanovanja na tak način ni v redu. Kljub temu, da mogoče na stanovanjske težave nekaterih naših delavcev mislimo premalo in da nekateri živijo res v nemogočih razmerah, je tako početje neodgovorno. Veliko je primerov, ko živijo z družino v slabem, majhnem stanovanju, pa vendar potrpežljivo čakajo na vrstni red za stanovanje. Potem pa se v to stanovanje, na katero čaka leta in leta, nekdo vseli nasilno, ki hoče oz. ni pripravljen sprejeti »pravila igre« in sis voje »pravilo« kroji sam. Res je, da dobi sodno odločbo, na podlagi katere je dolžan stanovanje izprazniti. Toda koliko zamujenega časa, koliko finančnih stroškov, predvsem pa slabe volje prinese taka nasilna vselitev, vedo tisti, ki se s tem ukvarjajo. Prav tako se takrat lahko vprašamo: Zakaj 3-članska komisija porabi mesec dni, da v rednem in zunaj rednega delovnega časa potokuje vse prosilce? In na koncu, ali tak človek res doživi ob vselitvi tisti prijetni občutek lastnega doma? Pri vsem tem naj povemo samo še to, da lastnik stanovanja v katerem se je nekdo nasilno vselil, ni dolžan nuditi »nujnega prostora« in ga lahko izseli na »cesto«.

Glede na veliko število pro-

silcev za stanovanja, saj jih je v naši delovni organizaciji kar 120, naj povem nekaj možnosti pridobitve stanovanj v občini Radovljica. Od stanovanjskega podjetja v Radovljici smo izvedeli, da se bodo stanovanja gradila v letošnjem letu na Bledu (Jarše), najprej dva bloka s ca. 68 stanovanji, pozneje pa še dva podobna bloka. V Radovljici v Cankarjevem naselju predvidevajo, da se bo zgradilo 140 stanovanj in v Gorjah en manjši blok. Vsa ta stanovanja naj bi bila vseljiva konec tega oz. v začetku prihodnjega leta. Takoj, ko bo pridobljena vsa potrebna dokumentacija, bodo pričeli z gradnjo v Lescah (za Centrom) in v Boh. Bistrici. Prav tako je možno dobiti lo-

kacijo za individualno gradnjo pri Stanovanjski zadrugi (Posavec, Dobrava, Vrbnje...).

Navedena stanovanja bodo lahko kupile delovne organizacije in tudi posamezniki. Vrednost dvosobnega stanovanja se predvideva ca. 700.000 din. Posameznikom, ki bi bili pripravljeni kupiti stanovanje, naj bi se omogočila pridobitev kredita pri delovni organizaciji, kjer je zaposlen, banki, stanovanjski skupnosti, pogoj pa je, da namensko varčuje. Seveda so še druge oblike pridobitve stanovanj, na katere se lahko prijavite na podlagi razpisa Stanovanjskega podjetja, ki vsako leto razpiše natečaj zbiranja prošenj za dodelitev stanovanj, pridobljenih iz sredstev družbe-

ne pomoči v stanovanjskem gospodarstvu.

Prav tako je možno pridobiti stanovanje tudi v naši delovni organizaciji po sistemu, katerega že poznate. Koliko stanovanj bo naša delovna organizacija v tem letu kupila, še ni znano. Prispevna stopnja za leto 1980 je planirana 6,5 % od bruto OD, od tega ostane delovni organizaciji le 1 %. Po novem samoupravnem sporazumu, katerega bomo sprejemali na referendumu v mesecu februarju, bo s svojim stanovanjskim prispevkom razpolagal vsak TOZD in DSSS sam na podlagi svojega pravilnika, katerega bo vsak TOZD zase sprejemal na referendumu v mesecu februarju 1980. Z. A.

V prihodnost predvsem realno

Zaradi pomembne vloge, ki jo ima družbenoekonomsko planiranje in spričo zaostrenih gospodarskih pogojev, ki vladajo v svetu in narekujejo smotno ravnanje s prostorom in okoljem ter racionalnim obnašanjem pri izkoriščanju surovinskih baze in energije, je potreben večji poudarek predvsem pripravi srednjeročnih in dolgoročnih planskih dokumentov.

Glede na objektivne možnosti smo si v slovenskem prostoru za proizvodno usmeritev gospodarstva med cilji razvoja v prvi vrsti zapisali, da bo potrebno prestrukturiranje v razvojno-tehnološko intenzivno proizvodnjo, katere osnovna značilnost naj bo visoka stopnja avtomatizacije in velika udeležba visokokvalificiranega ustvarjalnega dela, ter dodali še izvozno usmeritev, racionalno porabo surovin in energije, gospodarnost s prostorom in varstvo okolja.

Dogovorili smo se tudi za prioriteto in rekli, da bodo morale biti posebne razvojne pozornosti deležne proizvodnja in storitve, ki so tehnološko in razvojno najbolj intenzivne, hkrati pa osnova za modernizacijo in tehnološki razvoj ostalega gospodarstva, to so predvsem strojna in elektronska industrija, s posebnim poudarkom na profesionalni elektroniki.

Skladno s takimi usmeritvami, zaradi ekonomske nuje, zaradi razvijanja konkurenčne sposobnosti ter ob nekaterih omejitvah sistema, smo se tudi v Verigi dogovorili o izhodiščih bodočega razvoja, ki ga na kratko lahko ocenimo takole:

— osvajanje novih izdelkov in hitrejša prilagajanje zahtevam trga;

- višanje stopnje predelave;
- opuščanje nizko akumulativnih programov in izdelkov;
- modernizacija in avtomatizacija proizvodnje.

Na osnovi takih izhodišč predvsem zato, ker v planiranju močno poudarjamo načela realnosti, se vprašajmo, koliko in v kakšnem času smo sposobni te cilje realizirati.

Ker sem mnenja, da je ključno vprašanje za hitre premike tudi ali predvsem kadrovska

problematika, bom skušal s tega vidika analizirati razloge in ugotoviti možnosti nadaljnega razvoja za področje modernizacije in avtomatizacije proizvodnih procesov.

Najprej nekaj ugotovitev:

1. Zaradi znanih kadrovskih stisk je postala osnova vsemu planiranju planiranje kadrov. Konkretno smo se s tem dejstvom že srečali pri snovanju plana za leto 1980, ko je bil plan kadrov najradikalnejši omejitveni faktor.

2. Raziskave in analize kažejo, da je delež izobrazbe pri vplivu na rast družbenega proizvoda 23—27 % (ZDA, ZSSR).

3. Po podatkih Zavoda SRS za statistiko je kadrovska struktura zaposlenih po šolski izobrazbi v naši republici naslednja:

Ocena za leto 1981

visoka šola	2,8 %
višja šola	2,8 %
srednja šola	13,9 %
poklicna šola	25,6 %
osnovna izobrazba	54 %

Samo tehnični kader 1981

ozek profil	54 %
poklicna šola	23 %
tehnik	9,4 %
inženirji	2,8 %
dipl. inženirji	2,8 %
ostalo	8,0 %

(struktura v %)

	1978	1979	Plan 1980
visoka šola	4,1	4,2	3,9
višja šola	3,7	3,8	3,8
srednja šola	13,4	13,8	15,5
poklicna šola	30,1	30,4	33,8
osnovna izobrazba	48,7	47,8	43,1
	100	100	100

Letne stopnje rasti po posameznih kadrovskih strukturah so:

	1979/1980 ocena	plan 1976—1980
visoka izobrazba	4,3	3,6
višja šola	6,7	5,7
srednja šola	5,2	5,0
poklicna šola	4,0	5,9
osnovna izobrazba	2,6	0,2

4. Uvajanje avtomatizacije in mehanizacije v proizvodnih procesih se odraža z naslednjimi značilnostmi v spremembah odnosov v kadrovski strukturi:

— upadanje nekvalificirane delovnih moči;

— v kasnejši fazi tudi upadanje operaterjev;

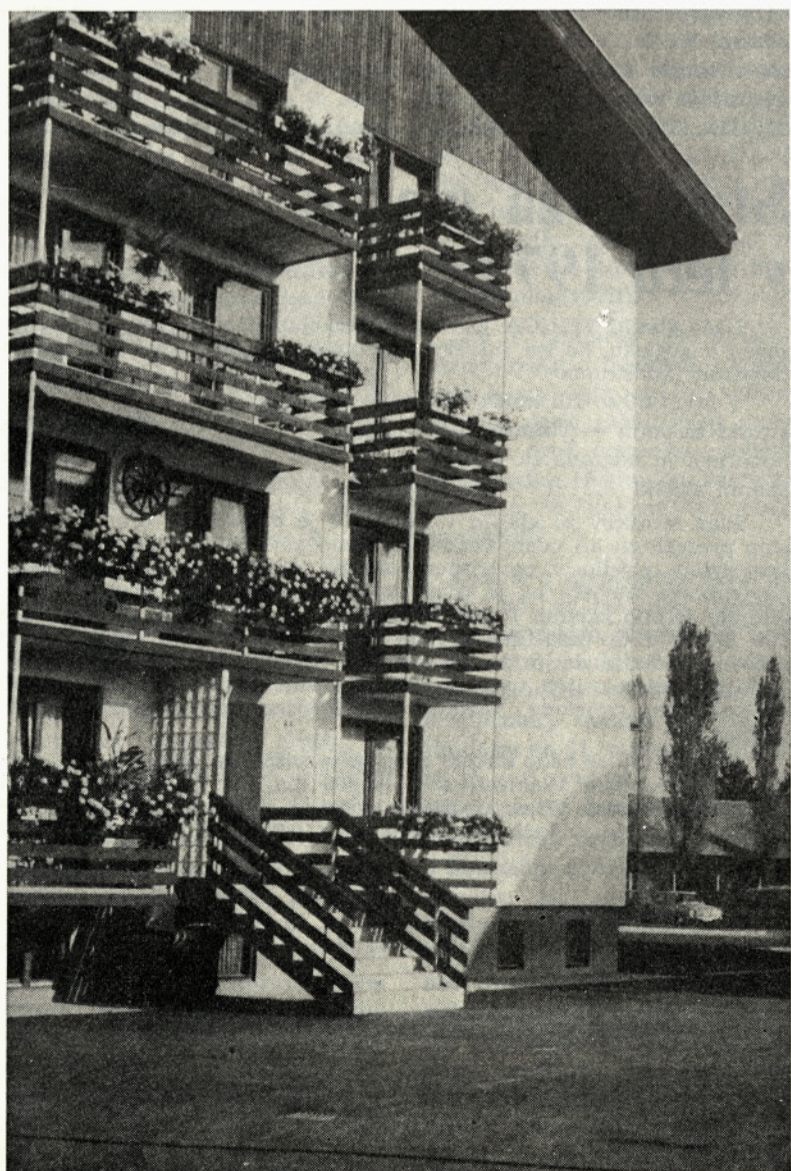
— porast urejevalcev in uravnalcev strojev s sedanjih 5 % v deležu zaposlenih na 50 %;

— porast remontnih delavcev širokega profila na 20—30 % zaposlenih;

Te ugotovitve nakazujejo, da nam v delovni organizaciji predvsem primanjkuje poklicev tehnikov in inženirjev, saj v teh postavkah v strukturi močno zaostajamo za republiškim povprečjem.

Če upoštevamo republiške stopnje rasti po posameznih kadrovskih strukturah in jih prenesemo v naše razmere, ugotavljamo, da se bomo približali optimalnemu stanju kadrov, ki omogočajo normalno in inten-

(Nadaljevanje na 7. strani)

Inovacije v letu 1979

V letu 1979 je imela strokovna komisija za obravnavanje tehničnih izboljšav 5 sej, na katerih so obravnavali obdelane predloge od referenta komisije in so sestavljali predloge v dokončno odločitev na komisijah za delovna razmerja po tozdih.

Komisije za delovna razmerja po tozdih so imele naslednje število sej, na katerih so obravnavale tehnične izboljšave:

TOZD TIO	1 sejo
TOZD kovačnica	2 seji
TOZD verigarna	1 sejo
TOZD vijakarna	4 seje
TOZD sidrne verige	3 seje
TOZD vzdrževanje	1 sejo
TOZD orodjarna	1 sejo

Služba za tehnične izboljšave je prejela v letu 1979 27 predlogov, po tozdih kakor sledi:

TOZD TIO	3 predloge
TOZD kovačnica	
TOZD verigarna	4 predloge
TOZD vijakarna	
TOZD sidrne verige	4 predloge
TOZD vzdrževanje	11 predlogov
TOZD orodjarna	1 predlog
DS skupnih služb	4 predloge

V letu 1979 so bila izplačana enkratna posebna nadomestila za naslednje predloge po tozdih:

TOZD	št. predloga	znesek din
kovačnica	10/77	3.000,00
vijakarna	6/78	1.500,00
	12/78	1.500,00
	21/78	12.000,00
sidrne verige	2/79	1.000,00
	6/79	2.000,00
	8/79	4.000,00
vzdrževanje	16/78	4.450,00
	18/78	1.500,00
	20/78	6.000,00
	1/79	2.000,00
	3/79	2.000,00
	4/79	4.000,00
	5/79	5.000,00
	12/79	2.500,00
	13/79	4.000,00
skupaj	16 predlogov	56.450,00

V letu 1979 so bila tudi izplačana posebna nadomestila za predloge, katerim gre nadomestilo za več let. Za te predloge se je dal izračunati prihranek, ker ti predlogi vplivajo na plansko ceno določenega izdelka. Ti predlogi po tozdih so:

TOZD	št. predloga	znesek din
TIO	10/79	10.365,10
kovačnica	9/78	8.030,80
	19/78	4.700,00
verigarna	7/79	9.000,00
DS skupnih služb	36/75	9.620,05
skupaj	5 predlogov	41.715,95

Skupaj je bilo izplačanih posebnih nadomestil za tehnične izboljšave v letu 1979

	din
enkratna posebna nadomestila	56.450,00
večkratna posebna nadomestila	41.715,95
skupaj	98.165,95

Iz vsega prej navedenega se vidi, da je večina predlogov takih, da se ne dajo točno ovrednotiti in so zaradi tega prejeli predlagatelji enkratno posebno nadomestilo. Ti predlogi rešujejo predvsem tehnične nepopolnosti našega strojnega parka.

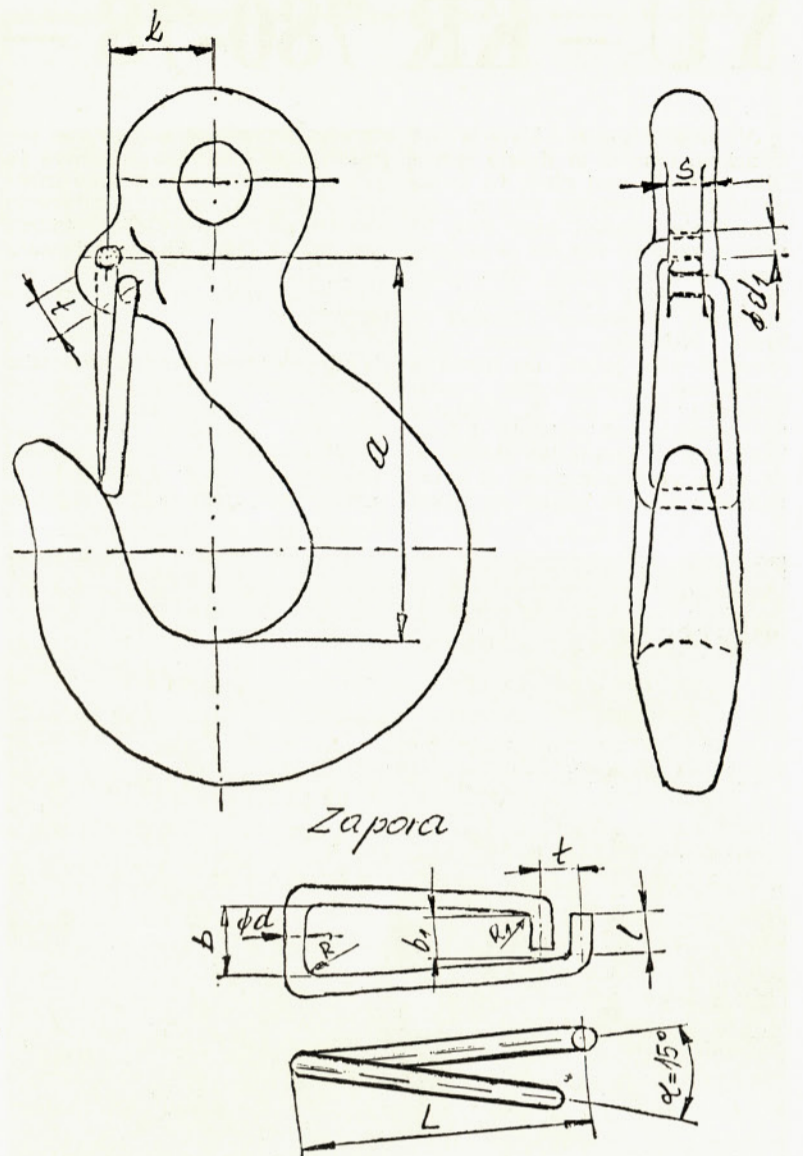
Ostali predlogi (5) obravnavajo tehnološke rešitve, kjer je bil možen ekonomski izračun vrednosti predloga in s tem tudi prihranka.

Od vseh 21 nagrajenih predlogov, jih pet izstopa od ostalih po svoji vrednosti. Ti predlogi so:

1. Predlog št. 21/78, Kranjc Janez in Bešter Janez iz TOZD vijakarne in TOZD vzdrževanje. Predlog obravnava predelavo utornega avtomata Carlo Salvi 16-12 za dolžine vijakov do 100 mm. Za predlog sta predlagatelja dobila enkratno posebno nadomestilo.

2. Predlog št. 10/77, Arh Franc iz TOZD TIO. Predlog obravnava vrtnanje in priravnavanje ohišja razvodnika PRAS-4, 6 in 10.

Predlagatelj je dobil do sedaj posebno nadomestilo za prvo in drugo leto koriščenja predloga in mu po pravilniku

Poleg nagrad za inovatorje je bilo tudi nagrajenih 10 učencev iz radovljiških osnovnih šol za pismene prispevke na temo inovacije. Tak način nagrajevanja najboljših inovacijskih predlo-

gov se bo tudi vnaprej uporabljal, le v tem bo razlika, da se bodo te nagrade podeljevale ob priliki praznovanja občinskega praznika.

Albin Lampe

(Nadaljevanje s 6. strani)

zivnejše uvajanje in vzdrževanje produkcijske sposobnosti avtomatiziranih procesov, v prihodnjih šestih letih.

Na osnovi takega razmišljanja lahko sklenemo naslednje:

— Čeprav bi še tako radi, hitrih učinkov in velikih korakov v kratkem času na področju avtomatizacije ne bomo dosegli, preprosto zato, ker za tako akcijo nimamo ustrezne kadrovske zasedbe. Zadovoljiti se bomo morali z majhnimi koraki in intenzivnim delom ob razpoložljivem potencialu, ki bi ob ciljno organiziranem delu lahko dal več od sebe.

— Pospesek na tem področju bi prav gotovo pomenile rezerve tehničnih kadrov, ki delajo v neposredni sferi, ki bi se ob ustrezni stimulaciji prav gotovo spet vračale v proizvodnjo. Vsekakor pa je potrebno, da s stimulativnim nagrajevanjem preprečimo nadaljnji beg tehničnih strokovnjakov v negospodarstvo.

— Ker je ključni faktor nadaljnega razvoja predvsem znanje, zahteva prehod v zahtevno tehnologijo in avtomatizacijo angažirano poklicno usmerjanje mladine.

— Mogoče in nujno je, da prihodnjih pet let postane dejansko prelomnica miselnosti in obnašanja v združenem delu, in naj pomeni ob sedanjem strokovnem pristopu in temeljitih ocenah stanja postopno preusmeritev poti bolj strmo navzgor.

Gvido Melink

Obvestilo

Obveščamo vse delavce, ki so pripravljene dokončati osnovno šolo, da bo DU v Radovljici vpisovala v 5. in 6. oz. 7. in 8. razred do konca januarja. Delovna organizacija nudi tem delavcem študijsko pomoč.

Zahvale

Ob boleči in prerani izgubi drage mamice, hčerke in sestre IVE KLEMENČIČ, se iskreno zahvaljujemo delovni skupnosti in osnovni organizaciji sindikata skupnih služb ter sodelavcem SPIK za izraze sožalja, podarjeno cvetje in denarno pomoč. Zahvaljujemo se sosedom v Finžgarjevi ulici za nesebično pomoč v težkih dneh, posebno družini Vukovič. Prav tako iskrena hvala godbi na pihala in govorniku tov. Gvidu Melinku za poslovilne besede.

Vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali in jo spremili na njeni zadnji poti, še enkrat iskrena hvala.

sin Iztok, hčerka Iris,
mama, sestra in brata
z družinami in ostalo
sorostvo

Ob smrti mojega očeta Lovrenca Možina se iskreno zahvaljujem sodelavcem verigarne za denarno pomoč, posebna hvala pa tistim, ki so mi izrekli sožalje.

Jože Možina

Ob smrti mojega očeta Kozinc Mihaela se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem DSSS za izrečeno sožalje in denar za vrnec.

Marta Kozinc

Iskreno se zahvaljujem vsem sodelavcem TOZD vijakarne za sožalje ob smrti moje drage mame, kakor tudi za denarno pomoč.

Tilka Javorič

V dneh našega bivanja na Danskem smo si to deželo temeljito ogledali, vsaj glede na bližino bivanja. Verjetno smo si najtemeljiteje ogledali otok Fyn, ki nam je zapustil vtis, da je najbolj obdelan, mesta najbolj čista, ljudje pa najbolj tipični Danci — samotarji, interesno združeni v klube. Nekoliko drugačen, bolj evropski vtis, je na nas naredila prestolnica København, mesto nasprotij. Naša pot iz Balsleva, kjer stanuje naš prijatelj, v København, je bila toliko zanimiva, da jo je vredno zapisati. Z avtomobilom smo se peljali do 30 km

izredni duhoviteži, saj so vse pomembnejše politične odločitve in težave v parlamentu vestno zabeležene v karikaturah v predverju parlamenta, ne glede, katero stranko ali člana vlade karikatura biča, izjemoma kraljice, ki je nad vse spoštovana in simbol danske državnosti.

Vele mesto København je kljub vele mestnim razsežnostim presenetljivo čisto, promet urejen in vozniki disciplinirani. Seveda je prva asociacija evropskega »svetovljana« ob besedi Dansk pornografija. Tudi Kranjci kljub nekaterim, vendar silno lahkim

rano cvete prekupčevanje z mami, kričeči plakati pa so vabili na ustoličenje — kronanje sata. Vsi smo obžalovali, da smo se že zvečer morali vrniti, sicer bi se kronanja zanesljivo udeležili. Pohvalimo pa se vendarle lahko s tem, da smo ugotovili, kako je te apatične ljudi mogoče razvneti. Takoj, ko sem pristavil fotografski aparat, da bi posnel skupino hipijev, za katere niti nisimo vedeli, ali stojijo ali sedijo, so me hoteli napasti, in če ne bi bilo poleg mene Franceljna z znanim kraljevskim pogumom,

bi jo slabo odnesel. No, kljub temu sem uspel posneti fotografijo tipičnega hipijevskega bivališča, ki si jo lahko ogledate na priloženi sliki.

Na naši poti po Evropi smo si ogledali še Nizozemsko, Belgijo, Francijo, Lichtenstein in se skozi Švico in Italijo vrnili domov. Naj kot zanimivost navedem še stroške naše poti. Prevozili smo 5.300 kilometrov in samo za bencin porabili 4.500 din, poleg tega pa še vsi štirje skupaj 8.500 din za prehrano in ostale izdatke, tako da k zunanjetrgovinskemu primanjkljaju res nismo veliko prispevali, obenem pa videli veliko zanimiga ter ugotovili, da je pač doma najlepše.

Franc Čop

oddaljenega pristanišča Nyborg, kjer smo se vkrcali na trajekt, ki sprejme 400 osebnih avtomobilov in 80 tovornjakov. Cena prevoza s trajektom za avto in pet oseb je v obe smeri znašala približno 1.000 dinarjev, s tem da je bil všteti tudi zajtrk. Tudi v Baltiku je bilo opaziti mnogo meduz — precej več kot v našem Jadranu. Vožnja je trajala 45 minut, zatem pa smo pristali na otoku Sjaeland. Po 70 km dolgi vožnji smo prispeli v København. Med potjo smo si ogledali Roskilde, katedralo z grobnicami vseh danskih kraljev in njihove najozlje »žlahte«. Katedrala je zanimiva predvsem zato, ker se v arhitekturi in zadnjih arheoloških odkritjih izredno lepo da videti razvoj cerkvene institucije na Danskem pred Luthrom in po njem, ko je prišlo do izrazitih prezidav in sprememb katedrale.

Po obveznem ogledu kraljevske palače in znamenite menjave straže pred njo, smo si ogledali tudi danski parlament. Parlament kot vsak, le da so se Danci prav v hiši svoje oblasti izkazali kot

moralnim pomislekom, nismo zgrešili tovrstnih trgovinic. V teh se govorijo vsi evropski jeziki razen danščine, kar priča, da za domačine zadeva ni več zanimiva. Izbor pripomočkov in pomagal za čiščenje Erosa tu res ne manjka. Francej je na naši poti že tretjič ugotovil odvečnost svoje poroke, seveda pa sta si bila z ženo pri tem enotna, kajti pripomočki, oz. nadomestni deli žena so tako popolni, da v mnogočem prekašajo original, če ne v drugem, pa vsaj v tem, da ti pripomočki ne govorijo in niso prav nič ljubosumni.

Zelo zanimiv predel Københavna je za naše Lesce velik predel, imenovan Cristianija. To je predel, kjer domuje evropska avantgarda, ki prezira banalne materialne vrednote »pokvarjenega sveta«. Gre za domovanje hipijev. Obisk tega predela mesta je zanimiv in poučen. Dejansko dobiš občutek, ko se sprehajaš med temi ljudmi, da so približno taki, kot bi odprli omaro, kjer so na obešalnikih obešene obleke. V najbolj živahnem predelu neovi-

Kegljači zaključili sezono sindikalnih športnih iger

Kot je v navadi, je bilo tokrat tekmovanje v kegljanju — ekipno in posamezno, zadnje občinsko sindikalno prvenstvo v lanskem letu. To je bilo najbolj množično tekmovanje, saj se ga je udeležilo kar 740 članov sindikata iz 7 OZK. Keglji so kot za stavo padali od 10. do 24. novembra na kegljišču Domau pokojencev v Radovljici.

Ponavadi je prav kegljanje odločilo o končnem zmagovalcu sindikalnih športnih iger. No, tokrat temu ni bilo tako. Elan je že pred kegljanjem imel toliko naskoka pred drugouvrščeno Verigo, da ga je bilo nemogoče ujeti. Veriga pa je pred tretjevrščenim Lipom imela prav tako skoraj nedosegljivo število točk prednosti.

Z našimi kegljači tokrat ne moremo biti preveč zadovoljni. Bila je slaba udeležba, saj se je za tekmovanje prijavilo kar 135 tekmovalcev, kegljat pa jih je prišla le dobra polovica. O nepotrebnih stroških in organizacijskih težavah, ki so jih povzročili s tem in prav zaradi tako slabe udeležbe, neresnosti in slabem vtisu ekipe, ne bi preveč govorili.

Tudi rezultati naših najboljših so bili tokrat razmeroma slabi, saj je le 6 kegljačev podro več kot 200 kegljev. Glede na prejšnje leto in glede na rezultate, ki jih ti tekmovalci drugače dosegajo, je to vsekakor premalo. Še najbolj so zadovoljili Bešter, Šlibar, Valant in Gatejeva. Tudi nekoč tako obetavna ženska ekipa se je zgubila v povprečju.

Vsekakor bo moral kegljaški klub Veriga in komisija za športno rekreacijo v tem letu posvetiti kegljanju več pozornosti.

Rezultati ekipno:

- Ženske:
1. Iskra Otoče (738 podrtih kegljev)
 2. Elan Begunje (679)
 3. Iskra Lipnica (666)
 4. Dom. dr. J. Benedika (619)
 5. LIP Bled (612)
 6. Kemična Podnart (586)
 7. Žito Lesce (578)
 8. Veriga (560)
 9. Plamen (551)
 10. Vezenine (523) itd.

Moški:

1. Elan (1.279)
2. LIP Bled (1.236)
3. Veriga (1.228)
4. Obrtniki Radovljica (1.223)
5. Plamen (1.191)
6. Alpetour Radovljica (1.190)
7. Iskra Otoče (1.187)
8. Upravni organi SO Radovljica (1.186)
9. Kemična Podnart (1.172)
10. GG Bled (1.168) itd.

Ekipno skupaj:

1. Elan 224 točk
2. Iskra Otoče (172)
3. Veriga (131)
4. LIP Bled (126)
5. Iskra Lipnica (83)
6. GG Bled (79)
7. Plamen (72)
8. Kemična Podnart (68)

9. Upravni organi SO Rad. (56)
10. Društvo upokojencev Rad. (48) itd.

Sindikalne športne igre za leto 1979 so torej končane. Značilnost letošnjih tekmovanj je bila prav gotovo velika premoč Elana. Veriga je letos nastopala s precej spremenljivo srečo, vendar je kljub temu premočno zasedla 2. mesto. Tudi letos smo zabeležili še večji razmah iger, saj se jih je udeležilo kar 3.342 članov sindikata iz 94 OZS občine Radovljica. Desetim najboljšim uvrščenim ekipam bodo 19. ali 20. januarja podeljeni spominski pokali. Na ta dan bo namreč na Bledu v Festivalni dvorani zaključna prirediteljev športnih tekmovanj v občini Radovljica. To naj obenem velja že kot vabilo vsem ljubiteljem športa, da se te prireditelje udeležijo v čimvečjem številu.

Celoletna uvrstitev na SSI 1979:

Ekipno skupaj:	Točke
1. Elan Begunje	1.861
2. Veriga Lesce	1.274
3. LIP Bled	865
4. Iskra Otoče	854
5. GG Bled	787
6. Iskra Lipnica	737
7. Vezenine Bled	579
8. Plamen Kropa	337
9. Upr. org. SO Rad.	318
10. Kemična Podnart	221

Ekipno moški:

Točke	
1. Elan Begunje	1.313
2. Veriga Lesce	1.035
3. GG Bled	703
4. LIP Bled	487
5. Iskra Otoče	466
6. Iskra Lipnica	363
7. Plamen Kropa	298
8. Vezenine Bled	192
9. HTP Bled	189
10. Združ. obrtn. Rad.	176

Ekipno ženske:

1. Elan Begunje	548
2. Iskra Otoče	388
3. Vezenine Bled	387
4.—5. LIP Bled	374
4.—5. Iskra Lipnica	374
6. Veriga Lesce	238
7. Upr. org. SO Rad.	174
8. Kemična Podnart	110
9. GG Bled	84
10. PTT Radovljica	59

Franci Vovk

PROGRAM ŠPORTNO REKREACIJSKIH TEKMOVANJ ZA LETO 1980

Športna rekreacija postaja vse bolj sestavni del našega življenja. Razna rekreacijska tekmovanja so postala že kar tradicionalna in vse več je zanimanja za različne oblike primerjanja in merjenja moči in spretnosti ter fizične pripravljenosti. Mnogi so že iz pasivnih gledalcev raznih športnih pride-

tejev postali aktivni udeleženci različnih športno rekreativnih tekmovanj. Prav ta naj bi namreč še bolj spodbujala k rednemu uvajanju, s športno rekreacijo. Vsa tekmovanja, ki jih organizira naša komisija za šport pri KOOS, komisija za šport v občinski ZS ali v SZ naj bi bila torej sklepni del aktivnosti posameznikov.

Na kratko pogledjmo, kdaj in v katerih športnih panogah se bomo letos pomerili med seboj.

Občinska sindikalna prvenstva

1. Smučarski tek: nedelja, 27. januarja v Gorjah
2. Veleslalom: nedelja, 24. februarja ali 2. marca na Kobli
3. Keglanje — borbene partije (ekipno): od 8. do 22. marca na Bledu ali v Radovljici
4. Streljanje z zračno puško: nedelja 14. ali 20. aprila v Podnartu ali Begunjah
5. Balinanje: nedelja, 27. aprila v Lescah ali Radovljici
6. Šah: sobota, 17. ali 24. maja v Radovljici
7. Mali nogomet (turnirska oblika): sobota, 21. junija v Radovljici in okolici
8. Plavanje: petek, 29. avgusta v Radovljici
9. Avto rally: sobota, 6. ali 13. septembra na relaciji Radovljica —Portorož
10. Odbojka: od 6. do 18. oktobra v Radovljici, Lescah, Begunjah in Lipnici
11. Namizni tenis: sobota, 25. oktobra v Radovljici
12. Keglanje — ekipno in posamezno: od 10. do 27. novembra v Radovljici ali na Bledu
13. Občinsko sindikalno TRIM tekmovanje v kolesarjenju pod geslom »Vsi na kolo za zdravo telo«: maj in september v Radovljici, Podnartu, Bohinjski Bistrici in na Bledu
14. Pomladanski in jesenski kros: maj, junij in september v Radovljici in Bohinjski Bistrici.

Ti predvideni datumi so le okvirni, vendar bomo skušali doseči, da se bodo organizatorji določenih datumov čimbolj držali. Vseh 14 občinskih prvenstev se bo točkovalo in upoštevalo v seštevku točk za celoletno uvrstitev na SSI 1980. Vsi udeleženci na vseh tekmovanjih bodo prejeli spominsko športno značko SSI.

Prvenstva slovenskih železarn

Zimske igre — 9. ali 16. februarja v: veleslalomu, smučarskih teh in sankanju v moški in ženski konkurenci. Organizator: Železarna Ravne

2. Spomladanske igre: 19. ali 26. aprila v košarki (moški), streljanju (moški in ženske), kegljanju (moški in ženske), namiznem tenisu (moški), malem nogometu (moški in ženske), šahu (moški) in pikadu (ženske)

Organizator: Železarna Jesenice

3. Jesenske igre: 6. ali 13. septembra: v plavanju, ribolovu, atletiki, balinanju (moški) ter odbojki (moški in ženske)

Organizator: Plamen Kropa

4. Planinski pohod na Olševo:

7. ali 21. junija

Organizator: Železarna Ravne

5. Planinski pohod na Okrešelj: 23. avgusta

Organizator: Železarna Štore

6. Memorialni pohod Janeza Jenka na Stol: 20. septembra

Organizator: Železarna Jesenice

Poleg navedenih tekmovanj oz. pohodov bo komisija za športno rekreacijo pri KOOS organizirala še prvenstvo Verige v: smučarskih teh, veleslalomu, kegljanju, balinanju, šahu in malem nogometu.

Tekmovanj in priložnosti za merjenje moči bo torej tudi letos dovolj. Upamo le, da se boste vseh tekmovanj in pohodov udeležili v kar največjem številu.

Franci Vovk

Kadrovske vesti

ZA MESEC DECEMBER 1979

Novosprejeti delavci:

Splošni sektor: Vidič Božica
TOZD vijakarna: Čekerlič Radomir, Tomič Marko
TOZD verigarna: Ukaj Nezir, Žijan George, Zagorc Miroslav
TOZD sidrne verige: Kelhar Vladimir, Torkar Janez
TOZD TIO: Štiherl Zvonko

Prišli iz JLA:

TOZD kovačnica: Mujezinovič Šemso

Prekinili delovno razmerje:

Komercialni sektor: Vodopivec Bruno
TOZD orodjarna: Kogoj Janko
TOZD vijakarna: Kejžar Vilma
TOZD sidrne verige: Gligorov Boris

Odšli v JLA:

Tehnični sektor: Resman Franc
TOZD vzdrževanje: Rogač Miroslav

Poročili so se:

Osterc Marjan iz TOZD vijakarna
Ilič Stana in Pfajfar Alojz iz TOZD verigarna
Pertnač Martin iz TOZD vzdrževanje
Legat Igor iz TOZD vzdrževanje
Jagnjič Tomo iz TOZD kovačnica

Rodili so se:

Doği Ibrahimu iz TOZD verigarna — sin Besim
Lepir Koviljki in Stojanu iz TOZD kovačnica — sin Damjan

ZAMUDNIKI V MESECU NOVEMBRU

1. Pintar Stanko, verigarna, 15 minut
2. Železnjak Stane, verigarna, 20 minut
3. Malej Marija, finančni sektor, 30 min.; 30 min.
4. Beravs Brane, vzdrževanje, 1 uro; 30 min.
5. Beravs Jakob, vzdrževanje, 1 uro; 1 uro 15 min.; 1 uro
6. Zupan Janez, vzdrževanje, 3 ure
7. Burič Jusuf, vijakarna, 1 uro
8. Krničar Darko, kovačnica, 3 ure
9. Udovč Ignac, ml., vzdrževanje, 45 minut
10. Mohorč Ljubo, verigarna, 1 uro
11. Koblar Lidija, kovačnica, 1 uro; 30 minut
12. Zagorc Miroslav, verigarna, 10 minut
13. Knavs Vinko, vzdrževanje, 2 uri
14. Dolinar Anton, vzdrževanje, 15 minut
15. Mohorč Franc, orodjarna, 5 minut
16. Ferjan Gaber, komerciala, 30 minut
17. Ferjan Anka, komerciala, 30 minut

Iz kadrovske službe

NESREČE V DECEMBRU

V decembru smo zabeležili dvanajst nesreč pri delu. Poškodovani so se:

Žagar Bogdan	kovačnica
Belak Anton	kovačnica
Mujakič Hvalim	kovačnica
Jelenc Dušan	vzdrževanje
Tratnjek Martin	vzdrževanje
Korošec Anton	sidrne verige
Marjanovič Dušan	sidrne verige
Ovčak Anica	verigarna
Pajič Mihaela	verigarna
Tomazini Franjo	verigarna
Oman Boris	orodjarna
Mulej Vera	vijakarna

V obdobju september—december 1979 smo zabeležili osemindvajset nesreč pri delu, v letu 1978 pa petindvajset. Odsotnost z dela zaradi njih je bila v četrtem kvartalu 1979 401 dni, 1978 pa 311 dni. Povprečna odsotnost z dela je bila 14,3 dni na ponesrečenca v letu 1979 in 12,4 dni v letu 1978.

Ambulanta prve pomoči je v decembru posredovala 409-krat, in sicer:

urezi in ubodi	27-krat
opekline	10-krat
udarine in stiskanine	10-krat
odrgnine	18-krat
glavoboli, zoboboli	97-krat
tujki v očeh	18-krat
želodčne bolečine	9-krat
prehladi, bolečine grla	19-krat
previjanje	67-krat
merjenje krvnega pritiska	65-krat
ostalo	69-krat

V decembru ni bil zabeležen noben začetni požar.

Iz SVD

Rudi Osterman

Pisati o Rudiju Ostermanu je težko in lahko obenem. Težko predvsem zato, ker bi človek, ki hoče o njem kaj zvedeti, moral tudi o šahu nekaj vedeti. Lahko pa zato, ker je to človek, ki mu beseda, posebno ko je govor o šahu, kaj rada steče.

V tem kratkem času, pri nas je slabi dve leti, si je pridobil že kar precej prijateljev, na šahovskem področju pa tudi občudovalcev. Dela v glavnem skladišču kot skladiščnik. Prijetno je govoriti z njim tudi o drugih stvareh, vendar ko beseda steče o šahu, kar zaživi. Natresel mi je podatkov, da sem mu komaj sproti sledil. Pa poglejmo nekoliko boljše tega našega sodelavca, to-krat bolj s šahovske plati.

Šah je pričel igrati pozno. V domačem Kočevju, kjer je do 28. leta tudi živel, ga je za to igro bolj slučajno navdušil šele pri 13 letih prijatelj. Šah ga je kmalu tako prevzel, da so se uspehi kar vrstili. 1966. leta je na slovenskem prvenstvu dosegel naslov mojstrskega kandidata, 1969. leta je postal članski prvak SRS, 1973. leta, torej dobrih 13 let, odkar je potegnil prvo potezo, pa je postal mojster. Na odprtem državnem prvenstvu je med 270 udeleženci dosegel 3. do 9. mesto. Mojstrski naslov je potrdil tri leta kasneje na šampionatu v Boru. Rad igra tudi na »brzoturnirjih«. Leta 1976 je postal republiški prvak v hitropoteznem šahu, leto prej pa sindikalni prvak

SRS. V letu 1978 je bil zmagovalc prvega slovenskega prvenstva v dopisnem šahu. Vmes pa tekmovalja, srečanja, turnirji, dvoboji, simultanke, kdo bi naštel vse partije, ki jih je odigral. Pa vendar, omeni tudi posamezne partije. Kot prvi Jugoslovijan je igral s svetovnim prvakom Karpovom. Na številnih turnirjih je igral že z vsemi našimi vele mojstri, med katerimi najbolj ceni Ljubojeviča in Hulaka. Z vele mojstrom Matanovičem je zabeležil tudi zmago. Omeniti pa je vsekakor treba še njegov zadnji uspeh, saj ni tako daleč. Konec lanskega leta je v Ribnici na Dolenjskem, na precej močnem mednarodnem turnirju delil prvo do peto mesto. S tem je dosegel prvi bal za mednarodnega mojstra. Tak uspeh mora še enkrat potrditi in s tem si bo priboril nov zveneč naslov mednarodnega mojstra.

Vse to so zavidanja vredni rezultati. Vendar kako zavidati človeku, ko pa veš, da so vse to rezultati truda in trdega dela. Samo s talentom, ki ga Rudiju prav gotovo ne manjka, se tudi v šahu ne pride daleč. Rudi se je zapisal šahu, saj njegov trening traja 4 do 5 ur in to 4-krat tedensko. Pravi, da je včasih rad posegel po dobri knjigi. Danes se te knjige zanj kar nekam zgubijo med vse večjo poplavo šahovske literature. Ves svoj dopust že leta izkoristi za šah. Zadovoljen pa je tudi z delovnim kolektivom, ki mu omogoči udeležbo na turnir-

Ivi v slovo

V dneh, ko smo z novimi željami in nalogami smelo vstopili v novo leto, nas je črna zastava pred vhodom v tovarno opozorila, da je umrl znanec, prijatelj, sodelavec. Navadno se takoj vprašamo, kdo je, kje je delal. Čeprav nas priganjata delo in kup drugih nalog, se v mislih za trenutek ustavimo, obudimo slike srečanj, pogovorov, skupnega dela. Vedno nas prizadene neprijetna znanilka nad vhodom. Ropot strojev se tudi v takih primerih ne utiša, ogromni trebuh tovarne nas prav tako potegne vase kot vsako jutro. Delo teče naprej, zato se le tam, koder je pokojnik delal, pri njegovem stroju ali njegovi mizi, nekaj pozna, da ga ne bo več. V nas se zgame spomin, da smo ga premalo poznali in cenili, da je bil človek kot mi — človek s svojimi tegobami, svojimi skrbmi, s svojimi lastnostmi.

Prav takšna je bila naša sodelavka Iva Klemenčič, ki je bila zaposlena v Verigi 29 let. Vsi smo jo poznali, pa se je tiha in skromna zgubila med nami.

Čeprav smo vedeli, da je pridna delavka in dobra tovarišica, danes še globlje spoznavamo, da je bila človek, ki pusti v nas nemajhno in trajno vrzel.

Sodelavci

Ali veste?

— Da je izvršni svet skupščine občine Radovljica 7. januarja odobril povišanje mesečne oskrbnine Vzgojnovarstvenemu zavodu Radovljica za 20%. Ta korak je bil potreben, ker so se izdatki za hrano in materialne stroške v 9 mesecih lanskega leta dvignili kar za 35%.

Ekonomska cena mesečne oskrbnine po novem velja 1.950 din, od tega bo Skupnost otroškega varstva prispevala 54%, starši pa 46%.

Prispevki staršev so odvisni od dohodkov na člana družine. Za mesec januar, ko začnejo veljati nove cene, bodo največ plačali starši, ko je dohodek na člana družine 3.000 in več dinarjev in sicer 1.300 din, najnižja oskrbnina pa bo znašala 400 din. Tisti otroci, kjer osebni dohodki na člana družine ne presegajo 1.000 dinarjev, bodo deležni brezplačne oskrbe.

Morda se bo marsikomu zdelo sedanje povečanje cen precejšnje, vendar je treba pri tem reči, da so oskrbnine v vrtcih naše občine še vedno med najnižjimi na Gorenjskem.

ZAHVALA

Najpristrčneje se zahvaljujem prijateljicam, sodelavkam iz skupnih služb za voščila in prelepa darila za moj petdeseti rojstni dan.

Iskrena hvala!

Meri Jalen

jih. Dobro se je vživel tudi v šahovskem klubu v Lescah. Z njim pa je seveda veliko pridobil tudi klub, saj mu kot standardnemu članu II. zvezne lige prinese marsikako dragoceno točko.

Rad ima ustvarjalen šah. Najboljši trening se mu zdi študiranje šahovskih problemov, manj vnet pa je za študij partij šahovskih vele mojstrov. Prav to slednje očita nekaterim mlajšim šahistom, ki se mu zde vse premalo ustvarjalni in preveč »načrtani«. Všeč mu je iskanje novih poti, novih kombinacij. Za to pa je potrebna ogromna koncentra-

cija in velik miselni napor, ki človeka utruji, včasih bolj kot marsikaterega vrhunskega športnika. Vendar če je nekdo tako predan nečemu, pa naj bo to katerokoli področje že, kot je Rudi šahu, mora uspeti.

Kaj pa načrti, cilji, ambicije? V petih letih postati najprej mednarodni mojster, nato pa vele mojster, naslov o katerem sanjajo tisoči privržencev šaha. Vendar, če to misli Rudi Osterman, verjetno to niso več sanje, ampak cilj, ki bo slej ko prej tudi dosežen.

Franci Vovk

NEGOVALKA ZALOG V VINSKI KLETI	ŠOLSKI REDARJI	KUHINJSKA POLICA	ZVOK GLAS	IDA VALIČ	OBRAT V VINTGARJU	EKONOMSKA ŠOLA	MINULI DAN	RAZLIČNA VOKALA	SRBOHRV. ČRKA	ZNAMKA VILICARJA V VERIGI
NOGOMETAŠ HAJDUKA									ITALIJA TOVARNA	
BLEDEČI BOHINJ									VARNOSTNA NAPRAVA POSLOVNA BANKA SLOVENIJE	
ŠE UMRLI BRITANSKI POLITIK (ANTHONY)				PARKIRNI PROSTOR POLMER		DRUGI SAMO-GLASNIK		STARA MERA ŠPANIJA		
TANKA TKANINA ZA ZAVESE			RDEČI KRIŽ MAJHNA LIPA			DEL PRS-NEGA KOŠA STAR AV-STRALJSKI DENAR				
IME TREH PERGAM-SKIH KRALJEV				GRŠKA ČRKA VRSTA TOVORNJAKA				SLOVEN. IZVRŠNI SVET		
DRŽAVNA UREDITEV					VZKLIK			IME JUNAKA KRIMINALKA /LUPINA/	8. ČRKA ZEMELJSKA KATASTR.	DUR
DRUŠČINA					LITER		ANTON PLEŠA PLAČILNO SREDSTVO		FRANCIJA GRAZ	
ANTON JARC		CENE NOVAK PROSTA NALOGA			VRSTA ELEK. DROGA /MNDŽ/ VELIKA HIŠA					
ŠESTAVIL TRAMTE ANTON	IME IGRALKE MIRANDE REKA V ITALIJI			LESNO PODJETJE V CERKNICI ORGAN VIDA					ŽVEPLO VINKO CESAR	
PORTUGALSKA ROMUNSKA TELOVADKA	PARKIRNI PROSTOR SALMIZ. ZLOG		OTO LESJAK ANTON KECEL			ŽIVEC 14. ČRKA				VEZNIK
ZAKLJUČEK SKOKA						RESNIČNO			15. ČRKA	

Za novoletno nagradno križanko smo dobili 96 rešitev. Izžrebani so bili naslednji reševalci: prvo nagrado 170 din je prejela naša upokojenka Pavla Dežman, drugo 110 din Milka Smit in Alma Sujevič, tretjo 80 din Bogo Dobnikar in Helena Dežman.

Rešitve za današnjo križanko nam pošljite do 2. februarja 1980.

Po novi smeri na Mt. Everest

Z Ivčem, Vanjo in Stipetom odhajam danes v ledeno steno »zahodne jame«. Najprej moramo prečkati kak kilometer dolg plato sedla Lho-la in po snežni strmini dosežemo krajno poč. Preko nje že visi ena od fiksnih vrvi, ki so jih prejšnji dan napeli Šrauf, Franček in Marjan. Po fiksnih vrveh dokaj hitro napredujemo, dokler ni na žalost te »udobne« telovadbe po štiristo metrih konec. Od tu naprej se začne spet pravo alpsko plezanje na ledenem pobočju Mt. Everesta. Z vsakim preplezanjem metrom ostaja za nami nov meter fiksne

vrvi, ki jo na vsakih deset do dvajset metrov trdno učvrstimo v skalo ali led.

Nad seboj lahko stalno opazujemo skalno rebro, vrh katerega naj bi postavili T2. Z vsakim novim raztežajem, ki ga preplezamo, se nam zdi, da bomo rebro zdaj zdaj dosegli. Nemalo smo razočarani, ko po nekaj urah skalno rebro še vedno »visi« nad nami.

Stalno se menjavamo v vodstvu. Tokrat je na vrsti Stipe. Počasi, toda vztrajno napreduje. Sredi gladke ledene strmine doseže osamljeno skalo. Vsak ple-

zalec, ki prvi doseže v steni kakšno značilno mesto, ima navado to mesto tudi poimenovati. Tako Stipe, ki prvi doseže to osamljeno skalo sredi ledene strmine Everesta, kot pravi Dalmatincec ostane zvest svojemu poreklu in skalo »krsti« za »Stipetovo čer«.

Od »čeri« potegnemo še zadnjih sto metrov fiksnih vrvi, ki jih nosimo s seboj, kar je dovolj, da končno dosežemo granitno skalno rebro. Višinomer nam kaže 6.700 metrov.

Popoldne nato opravimo še 1.500 višinskih metrov spusta po vrveh vse do baznega tabora.

Po dveh dneh počitka v bazi se tretji dan spet vzpenjamo na T1, ki sedaj že počasi dobiva pravo podobo.

14. aprila se v večji skupini že drugi odpravljam v »zahodno ramo«. Kljub precej težkemu nahrbtniku se tokrat odlično počutim. Prvi sem pri fiksnih vrvi, na katero se pripnem z »žimarjem«. Hitro se vzpenjam, kot da ne bi bil na višini prek 6.000 metrov, temveč nekje doma v Alpah. Ostali fantje so daleč pod menoj, le Marjan in skupina šerp mi trmasto sledijo, vendar se mi ne morejo približati.

Dosežem skalno rebro, do kamor smo zadnjič napeli vrvi, ki so sedaj napete že do vrha rebra, kjer bo na višini 6.800 metrov stal T2.

Na vrhu rebra z olajšanjem odložim nahrbtnik. Usedom se nanj in medtem ko čakam na Marjana in šerpe, se krepcam s suhimi smokvami. Ko smo vsi zbrani na T2, začnemo z delom. Medtem ko ostali pripravljajo plato za prvi šotor, si navežem eno izmed fiksnih vrvi, ki smo jih danes že prinesli do sem, in se odpravim naprej po strmem zasneženem pobočju.

Čez slabi dve uri dosežem višino 7.000 metrov. Pritrdim vrvi, ki sem jo zadnje metre le še s težavo vlekel za seboj in se spuščam nazaj do tabora, kjer je med tem časom že nastal majhen plato, na katerega postavimo šotor. S tem je T2 tudi »uradno« postavljen.

Program kina Radovljica

OD 31. JANUARJA DO 27. FEBRUARJA 1980

VOHUN, KI SEM GA LJUBILA amer. barvni pustolovski film 31. 1. in 2. 2. ob 20. uri, 3. 2. ob 18. uri	KENTUCKI amer. barvni zabavni film 14. in 16. 2. ob 20. uri, 17. 2. ob 18. uri
SREBRNO SEDLO ameriški barvni western film 1. in 5. 2. ob 20. uri	PTIČI ameriški barvni film 15. in 18. 2. ob 20. uri
ČLOVEK PAJK amer. barvni pustolovski film 2. 2. ob 18. uri, 3. 2. ob 20. uri	LULU ital. barvni zabavni film 16. 2. ob 20. uri, 19. 2. ob 20. uri
DVOBOJ ZA JUŽNO PROGO jugosl. barvni vojni film 4. in 6. 2. ob 20. uri	OČI ZVEZD ital. barvni fantastični film 17. in 20. 2. ob 20. uri
HVALA BOGU, DANES JE PETEK ameriški barvni zabavni film 7. in 11. 2. ob 20. uri, 9. 2. ob 18. uri	SIMON IN SARA francoski barvni film 21. in 26. 2. ob 20. uri DOKAZ japonski barvni krim. film 22. in 27. 2. ob 20. uri, 24. 2. ob 18. uri
RADIO VIHOR KLIČE ANGELIKO jugoslovanski barvni film 8. in 13. 2. ob 20. uri	POTOVANJE V BALONU mehiški barvni fantast. pust. film 23. in 25. 2. ob 20. uri
OKRUTNO MAŠČEVANJE ameriški barvni krim. film 9. 2. ob 20. uri, 10. 2. ob 18. uri	V KLANCU KONDORJEV nemški barvni pustolov. film 23. 2. ob 18. uri, 24. 2. ob 20. uri
KO STRIC PLAČA italijanski barvni film 10. in 12. 2. ob 20. uri	

Pod skalno pregrado v steni Zahodne rame

Nocoj bo imel šotor že prve obiskovalce. To bomo Belak, Božič in jaz.

Prva noč na dvojki mi ni ostala ravno v najlepšem spominu. Ležal sem v sredini med Stipetom in Šraufom. Slednji je zaradi neravnega dna šotora stalno drsel proti sredini in mi vedno bolj zmanjševal »manevrski« prostor. S spanjem tako ni bilo nič.

Zjutraj smo se vsi trije le počasi skobacali z šotora v mrzlo jutro. Strmina nad taborom, kjer sem včeraj napel fiksno vrvi, je bila še v senci, zato je bilo kar pošteno mraz. Prsti na rokah in nogah nam postajajo vedno bolj »leseni«. Ko dosežemo konec vrvi, se do nas priplazijo prvi sončni žarki in takoj se počutimo nekoliko bolj pri močeh. S seboj nosimo tristo metrov fiksnih vrvi, ki naj bi jih danes napeli. Do-

sežemo dolgo, položno pobočje, ki se vleče vse do vrha »zahodne rame«.

Korak nam zastane ob pogledu na vršno piramido Everesta, ki jo tokrat prvič vidimo v celoti. Čeprav je videti čisto blizu, dobro vemo, da je to le varljiv občutek, kajti od tu je do vrha še skoraj štiri kilometre zračne linije.

Pot do vrha »zahodne rame« se neskončno vleče. Vsakih nekaj korakov moramo počivati, da si v pljuča nabereimo spet dovolj kisika. Končno le stopimo na vrh »rame«, 7.200 metrov visoko. Sprejme nas izredno močan veter, ki pihava z juga, tako da kmalu pričenemo sestopati nazaj v T2 in še isti dan nazaj v T1.

(se nadaljuje)
Zvone Andrejčič

V ledeni strmini pod T2

VERIGA je glasilo delovne organizacije Slovenske železarne — Veriga n. sol. o., Lesce. Izhaja enkrat mesečno. Ureja uredniški odbor: Kozamernik Marjana, dipl. oec., Arh Zdenka, Vidic Božena, Vovk Franci in Torkar Mitja. Odgovorni urednik Torkar Mitja.

Glasilo je po 7. točki 36. člena Zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ, št. 33/72) in mnenja sekretariata za informiranje SRS prosto plačila prometnega davka. — Tiska Tiskarna Ljubljana.